

APRIL 2020 NR. 118

RØD+GRØN

Tema:

Det slidsomme arbejdsliv

Arbejdernes andel af det overskud, de producerer, bliver mindre, og en lille gruppe er blevet enormt rige. Samtidig er fysisk og psykisk nedslidning taget til siden finanskrisen. Rød+Grøn stiller skarpt på et stadigt mere brutalt arbejdsmarked.

Side 14-25

INDHOLD

Måneden der gik	3
Det er nu, vi skal tale om svarene på krisen	4-5
Er der en økonomisk superkrise på vej?	6
Virus kender ingen grænser	7
Sundhed skal ikke afhænge af markedet	8
Coronakrisen globalt	10
Farvel til Sanders og Corby	11
Grøn genstart af samfundet	12
Endnu ingen klimahandling	13
Nyt ungdomsparti splitter FU	26
Nyt fra Hovedbestyrelsen	27
Nyt fra SUF	27
Urafstemning om folketingskandidater	30
Annoncer og meddelelser	31
Vaccine-ræs med dollartegn i øjnene	32

Tema: Det slidsomme arbejdsliv 14-25

Arbejdernes andel af det overskud, de producerer, bliver mindre, og en lille gruppe er blevet enormt rige. Samtidig er fysisk og psykisk nedslidning taget til siden finanskrisen. Rød+Grøn stiller skarpt på et stadigt mere brutalt arbejdsmarked.

Krisen skal løses grønt og socialt retfærdigt 9

Sideløbende med, at vi håndterer sundhedskrisen, skal vi bruge den nødvendige grønne omstilling til at komme gennem den økonomiske krise.

God debat kræver rammer og moderation 28-29

I dag har vi alle sammen en adgangsbillet til at deltage i politiske debatter via Twitter, Facebook og andre mainstream sociale medier. Det giver demokratiske muligheder – men stiller også nye krav til den måde, vi debatterer på.

RØD+GRØN

Redaktør: Simon Halskov

Redaktion: Finn Sørensen, Mikael Hertoft, Sarah Glerup, Jon Burgwald, Frederik Kronborg, Lars Hostrup, Lole Møller, Anne Overgaard Jørgensen, Anna K. Jørgensen, Signe Skelbæk og Maria Prudholm.

Art Director: Maria Prudholm

Layout: Tobias Frost

Kontakt: medlemsblad@enhedslisten.dk
ISSN: 1903-8496

Abonnementspris:
Uden medlemskab af
Enhedslisten: 150 kr./år
Institutioner: 250 kr./år
Medlemmer modtager automatisk bladet.

Administration/abonnement: 33 93 33 24

Næste deadline: 12. juni

Debatindlæg: Send til:
debat@enhedslisten.dk

Udgives af: Enhedslisten

Forsidefoto: Boba Jaglicic, Unsplash.com

Fotos, der er hentet på Flickr, må gengives under samme Copyright-licens, som de er udgivet under på Flickr.com.

Oplag: 8.600

Tryk: KLS Grafisk Hus

RETNING

Krisen rammer skævt – klar til forandring

Verden forandres hurtigere, end de fleste har oplevet før. Vi oplever for alvor konsekvenserne af årtiers rå markeds kræfter og dereguleret kapitalisme. I andre lande må millioner deles om ganske få respiratorer, og de fattigste kan ikke få lægehjælp. Ofte kan de end ikke få hentet eller begravet deres døde familiemedlemmer. Herhjemme er det også de fattigste børnefamilier, der rammes hårdt af isolationen og manglende adgang til skole eller sociale indsatser. Syge og arbejdsløse rammes ekstra hårdt af fattigdomsydelser og lave dagpenge, og de løsansatte og lavtlønnede mister jobbet først.

Krisen rammer skævt både sundhedsmæssigt og økonomisk, og ulighedens enorme konsekvenser er tydeligere end nogensinde før.

Vi står foran en brydningstid. Måske en af de mest afgørende i mange generationer. Højrefløjen vil igen forsøge at bruge denne krise til at argumentere for deregulering af finanssektoren og endnu flere skattelettelser til de rigeste. Den har allerede påstået, at klimaet må vente. Vi på den anden side må slå for, at krisen fører til en genopbygning og udvidelse af

det danske velfærdssamfund og langt mere tryghed for arbejdere og fattige verden over.

De fleste kan nu se styrken i et velfærdssamfund som det danske. Hvor ville dansk erhvervsliv være uden offentligt betalte hjælpepakker? Hvor ville vi alle sammen være uden et offentligt betalt sundhedsvæsen? Og hvor kunne vi have været, hvis nedskæringerne ikke havde regnet ned over netop sygehuse, skoler og daginstitutioner i årene op til nu?

De rigeste og den finansielle sektor skal bidrage mere til det velfærdssamfund, som de også selv nyder godt af. Vi har brug for grønne investeringer til at skabe arbejdspladser. Vi har mere end nogensinde brug for en offentlig bank til at give lån til de små og de fattige. Vi kan tydeligt se, at hullerne skal lukkes i vores dagpenge- og kontanthjælpsystem.

Krisen er alvorlig. Konsekvenserne er enorme. Men vi har alle sammen noget at skulle have sagt, og vi kan og skal bruge krisen til at rejse krav om social og økonomisk tryghed, velfærd, sundhed og lighed. For os selv og for menneskers verden over.

Foto: Uffe Weng

» Vi på den anden side må slå for, at krisen fører til en genopbygning og udvidelse af det danske velfærdssamfund og langt mere tryghed for arbejdere og fattige verden over«

Pernille Skipper
Politisk ordfører for Enhedslisten

Skærbillede: Jeppe Rohde

● MÅNEDENS BILLEDE

Da Enhedslistens fysiske medlemsmøder måtte aflyses pga. coronavirus, blev der i stedet arrangeret en række store, virtuelle medlemsmøder. Flere hundrede deltog i møderne, hvor Pernille Skipper og andre folketingsmedlemmer fortalte om de politiske aspekter af coronakrisen.

● DEN DÅRLIGE NYHED

Den nye coronavirus, der startede i Wuhanprovinsen i Kina, har udviklet sig til en pandemi – med mange tusind dødsfald og store økonomiske konsekvenser globalt.

● DEN GODE NYHED

Den fysiske tilstand, coronakrisen har forårsaget, har mærkbart reduceret menneskets negative påvirkning af natur og klima. Satellitfotos viser, at luftforureningen i verdens storbyer er reduceret voldsomt, mens det klarere vand i f.eks. italienske kystområder får dyrelivet til at vende tilbage.

● CITATET

Før du taler, så lad dine ord passere gennem tre porte:

Ved den første port, spørg dig selv: "Er det sandt?"

Ved den anden port, spørg dig selv: "Er det nødvendigt?"

Og ved den sidste port, spørg dig selv: "Er det venligt?"

Digtet tillægges den persiske digter Rumi (1207-1273). Han kaldes også "kærlighedens digter" og siges at være grundlæggeren af sufismen. Hans råd kan bruges i alle samtaler mellem mennesker – ikke mindst, når vi boltrer os på hurtige, elektroniske medier.

EN NY ØKONOMISK KRISE SKAL KLARES MED NYE LØSNINGER

Verden står atter på tærsklen til en økonomisk recession. Vi har akut brug for en grundig offentlig diskussion om, hvordan vi vil tackle krisen. Ellers gentager vi fejlene fra sidst.

● Økonomi

Simon Nyborg, politisk rådgiver

Oven i coronakrisen trækker det op til en global, økonomisk krise. Verdens børser oplever de største fald i årtier, og herhjemme står mange tusinder allerede nu til at miste job og indkomst.

Hvor langvarig og hvor dyb, den økonomiske krise bliver, er ikke til at sige. Men det er nu, vi som samfund skal tage snakken om, hvad samfundets modsvar skal være.

Når først krisen ruller ind over landet, når virksomhederne begynder at kollapse, og banker ryster i deres grundvold, er det for sent med en demokratisk samtale. Så tager toppen af politik, embedsværk og erhvervsliv over. Det går hurtigt, det sker i lukkede fora, og går det som sidst under finanskrisen, kommer offentligheden først til at høre om de største og mest kontroversielle beslutninger lang tid efter, at de er truffet.

De første hjælpepakker til erhvervsliv og banker er allerede besluttet. Herunder støtte til bankernes udlån, der ikke bliver fulgt af nogen som helst krav om, at bankerne skal holde igen med at sende penge til deres aktionærer og topchefer.

Hvis vi skal sikre, at samfundet ikke igen kommer til at bruge store summer på at holde hånden under de største banker og virksomheder samt deres aktionærer, mens den brede befolkning bliver efterladt med regningen, så er det nu, vi skal gøre indsigelser.

Eliten skal have modspil

Sundhedsfaglige personer styrer langt henad vejen indsatsen under coronakrisen, så hvorfor skal folk med forstand på økonomi og banker ikke også bestemme svarene på den økonomiske krise?

Fordi de ikke repræsenterer samfundets brede interesser, og derfor har de brug for kritisk modspil fra hele vores demokratiske system. Den lukkede kreds, hvori krisebeslutningerne træffes, består af de økonomiske ministre, partiledere og finansordførere fra de gamle magt-

partier, topembedsmændene fra de økonomiske ministerier samt topcheferne fra de største danske virksomheder og banker.

Denne inderkreds har brug for modspil fra andre interesser i samfundet: fra lønmodtagernes organisationer, fra de små virksomheder og mindre banker, fra civilsamfundet, fra pressen og fra alle dele af det politiske spektrum. Og det modspil får de ikke, når aftalerne klappes hurtigt af i lukkede forligskredse, hvor processen, og hvem der har påvirket den, er mørklagt.

Da Mærsk sagde nej

Problemet er langt fra kun teoretisk. Bankpakke 2, der især var målrettet Danske Bank, er et godt eksempel.

Det er kun på grund af et stykke fremragende undersøgende journalistik fra DR, at offentligheden i dag ved, at staten stod til at skulle have aktier til gengæld for de milliardstore kapitalindskud, der blev stillet til rådighed for bankerne. Det forsvandt dog ud af aftalen natten inden offentliggørelsen efter pres fra Mærsk-familien, landets mest indflydelsesrige og Danske Banks suverænt største aktionær.

Formentlig har Mærsk-familien, der sad på 20 procent af Danske Bank og havde plads i bankens bestyrelse, meddelt regeringen, at de hellere ville skære drastisk ned på bankens udlån i en situation, hvor der i forvejen var mangel på kredit i Danmark, end at acceptere staten i Danske Banks ejerkreds. Stillet over for det ultimatum valgte den lukkede bankpakte-forligskreds på et natligt møde at skyde penge ind i banken uden at kræve aktier til gengæld. Det gjorde Danske Bank i stand til at låne billigere, aktiekursen skød mod himlen, bankens aktionærer tjente styrtende, mens

skatteyderne ikke fik del i opturen, selv om det var herfra, pengene kom.

Ny krise, gamle problemer

Da finanskrisen for alvor ramte Danmark i 2008, var et af de allerførste tiltag, at Nationalbanken fik ATP til at sælge udenlandske værdipapirer for dollar. Til gengæld udstedte Nationalbanken en ny type obligation, som ATP fik lov at købe for deres nyherhvede dollar. Prisen var høj for danskerne, for det var et dyrt obligationsprogram, ATP fik adgang til. I alt koster det 163 milliarder kr. i renteudgifter frem til 2039, svarende til over fem milliarder kr. om året. Det er en gæld, vi alle betaler af på.

Det var først efter krisen, at journalister fra Reuters og Berlingske kunne afdække, at tiltaget først og fremmest skulle sikre Danske Banks forpligtelser i USA. Forpligtelser, som skulle afregnes i dollar, og som staten pludselig risikerede at skulle hæfte for som følge af Bankpakke 1.

Embedsværket og skiftende ministre nægter fortsat at regne tiltaget med som en bankredning. Derfor figurerer det ikke på de officielle opgørelser over, hvad bankpakkerne har kostet – og dermed har bankpakkerne givet overskud.

Desværre ser det ud til, at krisepakkenes gamle problemer stadig findes. Blandt de aktuelle krisetiltag er, at bankerne må bruge af den reserve, der er sat af til dårlige tider. Samtidig er der lavet to garantiordninger, der giver statsgaranti for bankers lån til virksomheder. Bankerne kan altså låne ud og tjene penge på det, men staten garanterer for størstedelen af lånene, hvorfor bankerne har meget mindre risiko for tab.

Vil fylde milliarder i aktionærers lommer

At vi står ved kanten af en global recession får ikke automatisk bankerne til at afblæse deres udbyttebetalinger og aktietilbagekøbsprogrammer. F.eks. ville Danske Bank sende over syv milliarder kr. til deres aktionærer. Efter et folkeligt pres har Danske Bank udskudt beslutningen og vil nu "følge situationen tæt og re-vurdere, hvilket udbytte den vil foreslå", skriver banken i en pressemeddelelse.

Ønsket om gigantiske udbyttebetalinger skriger til himlen. Nationalbanken har i flere omgange opfordret bankerne til at ruste sig bedre til en kommende krise, mens bankerne fuldstændig har ignoreret formaningerne og har sendt eksorbitante milliardbeløb til deres ejere.

Hvis vi skal sikre, at samfundet ikke igen kommer til at bruge store summer på at holde hånden under de største banker og virksomheder samt deres aktionærer, mens den brede befolkning bliver efterladt med regningen, så er det nu, vi skal gøre indsigelser.

Dermed peger pilen tilbage på det politiske system, der har lavet støtteordningerne.

Det er både godt og nødvendigt, når vi fra politisk hold understøtter virksomheder og bankers udlån i en akut krise som denne. Det vil være rigtig dårligt for samfundet, hvis vi permanent mister gode arbejdspladser, fordi der er en midlertidig sundhedskrise.

Det er de svageste grupper og dem med den løseste tilknytning til arbejdsmarkedet, der i første omgang bliver ramt hårdest af krisen. Derfor bør krisepakkerne også hjælpe alle disse grupper.

Men det bør være lige så klart, at vi ikke skal dele ud af skatteborgernes penge uden bindinger og modkrav, når det er relevant.

I bankerne bør adgangen til kapitalbufferen og garantiordningerne betinges af, at der er stop for udbyttebetaling, tilbagekøbsprogrammer og lønforhøjelser til direktionen.

Og hvis staten en gang til skal komme med egentlige kapitalindsud i banker, bør det være til gengæld for medejerskab og dermed med mulighed for at få del i en efterfølgende gevinst.

Lad os lære af fortiden

Det er de svageste grupper og dem med den løseste tilknytning til arbejdsmarkedet, der i første omgang bliver ramt hårdest af krisen. Derfor bør krisepakkerne også hjælpe alle disse grupper. Samtidig har vi en klimakrise, der er både større, mere alvorlig og mere langvarig

end coronakrisen. Vi skal have råd til fortsat at investere i den grønne omstilling, og når der bliver behov for at bruge finanspolitikken til at understøtte økonomien, bør det være gennem et stort, grønt investeringsprogram.

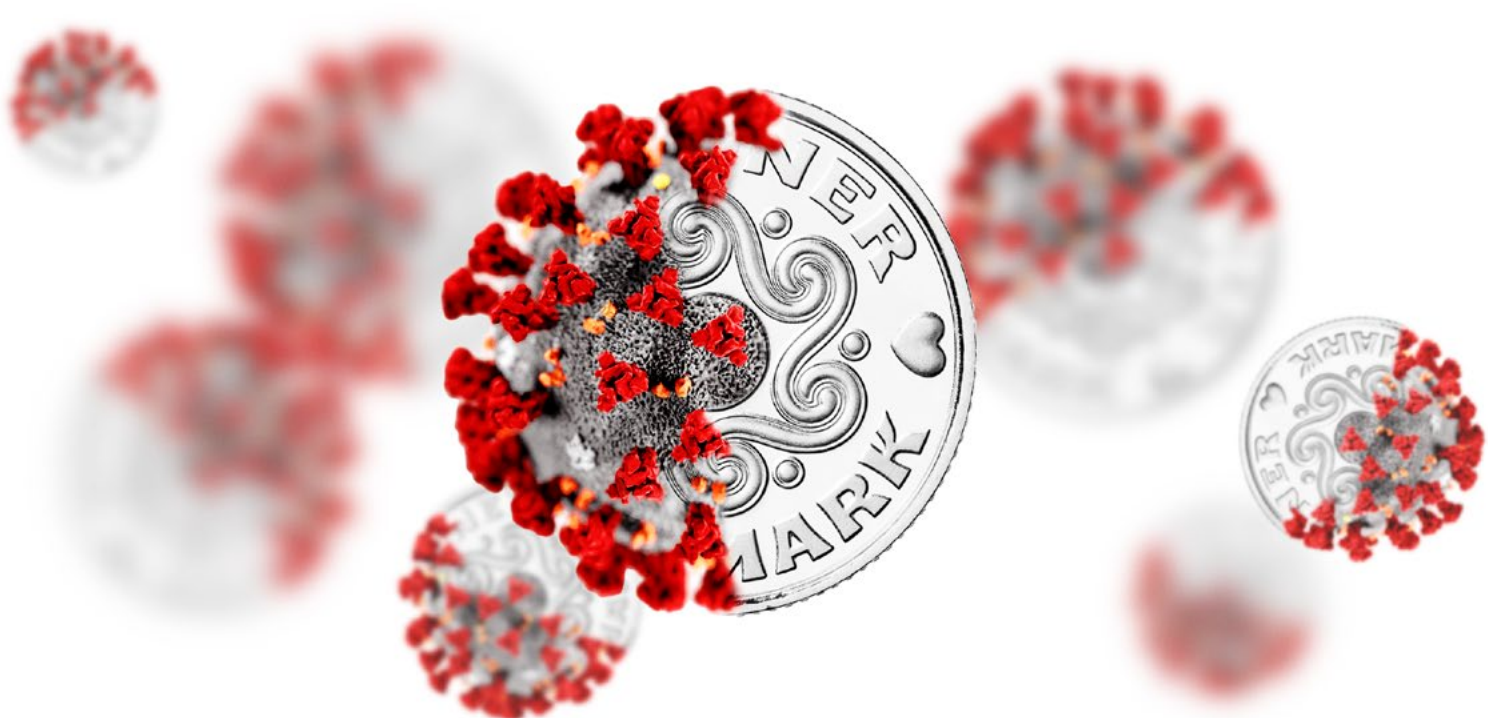
Endelig skal princippet om medejerskab for støtte ikke kun gælde bankerne. Hvis samfundet skal skyde kapital ind i virksomheder og understøtte kritisk infrastruktur, bør staten få ejerskab og indflydelse til gengæld. Vi skal gøre alt for at modvirke, hvad vi oplevede under den sidste krise. Her blev bankernes tab gjort til samfundets, selv om bankerne både før og efter hjælpepakkerne har tjent styrtende med penge til deres aktionærer.

Lad os tage snakken nu, inden det er for sent. Kun sådan kan vi undgå, at den kommende krise bidrager til den voksende ulighed og følelsen af, at vi har et system, der er fikset på forhånd til fordel for samfundets top.

Danske Banks og andre pengeinstitutters ønske om gigantiske udbyttebetalinger skriger til himlen i en tid, hvor verden befinder sig i en kæmpe økonomisk nedtur. Nationalbanken har også i flere omgange opfordret bankerne til at ruste sig bedre til en kommende krise.

Foto: Pressefoto, Danske Bank

ER DER EN ØKONOMISK SUPERKRISSE PÅ VEJ?

Vil en virus, der stammer fra et dyremarked i den kinesiske by Wuhan, udløse en økonomisk superkrise? Ingen ved det endnu – men kommer krisen, vil coronavirus kun være gnisten, der antænder fyrværkerilageret.

● Økonomi

Rune Lund, finans- og skatteordfører

Finansministeriet skønner, at der vil komme et fald i bruttonationalproduktet (BNP) på mellem 3 og 6 procent i 2020. Da BNP i runde tal ligger på ca. 2.300 mia. kr. om året, svarer det til et fald på mellem ca. 70 og 140 mia. kr. Nationalbanken skønner, at faldet kan blive helt op til 10 procent af BNP, altså ca. 230 mia. kr.

Uanset størrelsen af det økonomiske tilbageslag er én ting dog sikker: Det vil ikke være coronavirusen, der er årsag til en økonomisk krise. Corona er kun gnisten. Fyrværkerilageret, der antændes, er skabt af den måde, som finanskrisen blev håndteret på for ti år siden.

Pengepolitikken har fejlet

Krisehåndteringen efter den sidste finanskriser har bestået af en farlig cocktail af stram finanspolitik og ekstremt lempelig pengepolitik. Man brugte ikke den offentlige sektor som motor for at skabe reel værdi i form af for eksempel grønne job, der ville være en investering i fremtiden. Tværtimod har vi i Europa set en nedskæringspolitik, herhjemme afspejlet i budgetloven.

Nationalbankens lave renter gjorde det billigt for virksomheder og boligejere at låne penge. Men det førte ikke i fornødent omfang til øget forbrug og investeringer. De lave renter fik i stedet investorerne til at sende penge over i aktier, der typisk giver højere afkast. Efter spørgslen fik aktiekurserne til at stige til et niveau, der ikke afspejlede deres reelle værdi. På den måde skabtes aktiebobler. De lave renter medførte også store prisstigninger på boligmarkedet pga. de lavere renteudgifter. Faldende aktie- og boligpriser fra et højt niveau vil forstærke en økonomisk nedtur. Præcis som under finanskrisen.

Rød-grøn investeringspolitik er svaret

Vi skal erstatte den lempelige pengepolitik med aktiv finanspolitik, der skaber stabil økonomisk udvikling baseret på sund realøkonomi frem for kunstigt høje aktie- og boligpriser. Midlet er massive offentlige investeringer i gode, varige og grønne job. Vi skal investere i vores velfærd, og dermed skabe tusindvis af offentlige job i en usikker økonomisk situation. Og vi skal bekæmpe ulighed ved at give dem, der har mindst, noget mere. Det er der også økonomisk logik i, da folk, som har lidt, bruger de penge, de får.

Mange virksomheder vil få behov for statsstøtte for at klare skærene – også store, samfundskritiske virksomheder. Hvis og når staten griber ind for at undgå kollaps af strategisk vigtige virksomheder, skal det ske på bekostning af aktionærerne, der har fået massive gevinster før krisen. Modsat under finanskrisen, hvor

staten reddede bankaktionærerne, skal staten i fremtidige indgreb sikre sig ejerskab helt eller delvist. I lande som Spanien, Italien og Frankrig har regeringerne allerede meldt sig klar til at overtage strategisk vigtige virksomheder.

I nogle lande er der også overvejelser om at sikre virksomheder mod opkøb fra udenlandske kapitalfonde, som går på jagt i blødende aktiemarkeder. Danmark bør gå samme vej.

Er der råd til klima og velfærd?

Det korte svar er: Ja. Det afhænger af, hvilken politik, der bliver ført. Under krisen for ti år siden blev regningen for krisen sendt til almindelige mennesker og folk med lave indkomster i form af forringet velfærd, mens bankerne blev belønnet med bankpakker i milliardklassen. Denne gang skal de stærkeste skuldre bære læsset. Vi kan bl.a. tilbagerulle nogle af de skatte- og afgiftslettelser, som blev aftalt under den borgerlige regering fra 2015 til 2019, og som hvert eneste år vil koste statskassen 21,7 mia. kr. Eller vi kan lukke huller i den danske skattelovgivning og sikre, at multinationale selskaber og udenlandske kapitalfonde betaler skat i Danmark.

Det vil ikke være coronavirusen, der er årsag til en økonomisk krise. Corona er kun gnisten. Fyrværkerilageret, der antændes, er skabt af den måde, som finanskrisen blev håndteret på for ti år siden.

EPIDEMIEN ER LIGEGLED MED GRÆNSER OG HUDFARVE

Vi står midt i en kæmpe stor sundhedskrise. Alligevel virker det vigtigere for regeringen at fastholde den stramme udlændingepolitik end at stoppe smitten.

● Udlændinge

Rosa Lund, udlændinge- og retsordfører

På udrejsecenter Kærshovedgård fik den tidligere regering fjernet alle håndvaskene for at gøre der så utåleligt som muligt at bo på centret. Det betyder, at der i dag ikke er særlig god adgang til ordentlig hygiejne på stedet. Det gør det sværere at stoppe smitten, hvis der skulle udbryde coronavirus på udrejsecentret.

Der er samtidig en opholdspligt, som betyder, at de udviste asylansøgere, der bor på Kærshovedgård, ikke må tage hjem til deres familie. Det gør det svært at gå i isolation, og det er et problem for både dem, der bor der, og dem, der arbejder der. Det er altså ikke et spørgsmål om udlændingepolitik, men om at stoppe smitte.

Slår plat på corona

Et andet eksempel er loven om, at man skal give håndtryk for at få dansk statsborgerskab.

Den lov har aldrig givet mening, men gør det slet ikke nu, hvor et håndtryk kan betyde smitte med coronavirus. Helt ind til midten af april ville regeringen fastholde håndtryksloven trods smittefaren. Nu har den omsider givet sig og vil sætte loven i bero.

Det er også lykkedes Dansk Folkeparti at komme igennem med en ny stramning af udvisningsreglerne. I forbindelse med den hastelovgivning, der er blevet gennemført for at komme igennem coronakrisen, blev der vedtaget nye regler for udvisning, så al coronarelateret kriminalitet kan betyde udvisning. Det er altid et problem at begå kriminalitet, men denne stramning indikerer, at det særligt skulle være udlændinge, der begår coronarelateret kriminalitet. Det er simpelthen ikke rigtigt, og det er at slå plat på den situation, vi står i.

Enhedslisten har opfordret regeringen til at skabe de bedste rammer for at stoppe smitten, uanset hvem den måtte risikere at ramme.

I Enhedslisten mener vi ikke, at menneskers liv skal sættes på standby på grund af coronavirus. Det gælder både dem, der søger om statsborgerskab, men også dem, der søger om permanent ophold.

Derfor skal der omgående sikres bedre forhold på udrejsecentrene.

Udlændingeregler skal på pause

I Enhedslisten mener vi ikke, at menneskers liv skal sættes på standby på grund af coronavirus. Det gælder både dem, der søger om statsborgerskab, men også dem, der søger om permanent ophold.

I dag er reglerne om permanent ophold meget stramme: Man skal have været i beskæftigelse i tre år og seks måneder for at leve op til kravene til at få permanent opholdstilladelse i Danmark. Lige nu står vi en situation med høj ledighed, hvor mange bliver bedt om at gå ned i tid. Hvis man søger om permanent ophold og mister sit job, kan man ikke længere søge. Derfor arbejder vi for, at der kommer en pause i reglerne om permanent ophold.

Det giver ikke mening at fastholde stramme udlændingeregler eller lave endnu strammere regler, når målet er at stoppe coronavirus. Det giver i det hele taget ikke mening at bruge coronakrisen til en udlændingedagsorden. Det var ikke asylansøgere, der tog virussen med til Danmark. Derfor er det vigtigt, at vi i Enhedslisten siger fra både over for retorikken og for lovgivningen, som lige nu lader udlændinge i stikken – og tilmed forringer betingelserne for at stoppe smitten.

I forbindelse med den hastelovgivning, der er blevet gennemført for at komme igennem coronakrisen, blev der vedtaget nye regler for udvisning, så al coronarelateret kriminalitet kan betyde udvisning. Denne stramning indikerer, at det særligt skulle være udlændinge, der begår coronarelateret kriminalitet – og det er der intet, der tyder på.

Foto: News Oresund, Flickr.com (CC BY 2.0)

VORES SUNDHED SKAL IKKE AFHÆNGE AF MARKEDSKRÆFTER

Coronakrisen har om noget vist værdien af et offentligt finansieret sundhedsvæsen med lige og fri adgang. Hvor det er den sundhedsfaglige vurdering og ikke pengepungen, der afgør din mulighed for behandling.

● Coronakrisen

Peder Hvelplund, sundhedsordfører

Vi behøver blot at kaste et blik ud i verden for at se, hvordan konsekvensen af et privateret sundhedsvæsen ser ud. I USA oplever man stigende social uro, fordi den store del af befolkningen, der ikke har adgang til de forsikringsbaserede sundhedsydelse, er den samme del, som bliver hårdt ramt af coronavirus. Jeg talte for nyligt med en dansk-amerikaner, som var klar våbenmodstander, men hvor man nu i husstanden havde hamstret våben, fordi man imødeså borgerkrigslignende tilstande.

Det er blot et billede på hvad den grundlæggende samfundsstruktur betyder for hvordan vi kan modstå en krise.

En pandemi var ventet

Har vi så i Danmark, selv med et offentligt finansieret sundhedsvæsen, været tilstrækkeligt rustet til at imødegå en pandemi, som Co-

vid-19? Det korte og korrekte svar er: Nej! Alle-rede i 2008 lavede Beredskabsstyrelsen en udgivelse om konsekvenserne af en pandemi, der rammer Danmark. Vurderingen var dengang, at det med stor sikkerhed ville ske indenfor de nærmeste år. Det er stort set en 1:1 beskrivelse af det scenarie, vi oplever nu.

Alligevel har vi et sundhedsvæsen, som et folketingsflertal de seneste mange år har væltet den ene effektiviserings- og rationaliseringsøvelse efter den anden ud over. Det har betydet mindre kapacitet i sengepladser og et mere presset arbejdsmiljø. Ikke den bedste forudsætning for at modstå en krise.

Krisen har også afsløret, at vi er blevet alt for afhængige af en global, kapitalistisk markedøkonomi. Produktion af alt fra medicin til værnemidler og testmaskiner er blevet privateret og outsourcet til Asien. Her bliver det produceret efter et "just-in-time"-princip, hvor der ikke opbygges lagerkapacitet. Det har store konsekvenser for forsyningsikkerhed og prisstabilitet, og der opstår nærmest pirateri i jagten på de eftertragtede varer.

Selvom man har bestilt, betalt og chartret fly til en ordre på f.eks. værnemidler som ansigtsmasker, kitler og handsker, kan man risikere, at ordren bliver solgt til en højere bydende på vej fra fabrik til lufthavn. Dermed er det kun de absolut stærkeste spillere på markedet, der kan sikre sig forsyninger.

Få gang i egenproduktionen

Det er indlysende, at vi skal igangsætte en offentlig produktion af både værnemidler, medicin og vacciner. Eventuelt i samarbejde med de øvrige nordiske lande, der har sammenlignelige velfærdsmodeller. Det vil kunne sikre os produktion til vores løbende forbrug i sundhedsvæsenet – samtidig vil det sikre os, at vi kan opskalere produktionen i en krisesituation.

Vi vil kunne opbygge en viden og ekspertise, vi kan bygge videre på. Vi vil kunne løfte et globalt ansvar ved at sikre forsyninger til lande, der ikke er de mest købestærke, men har mest behov for hjælp.

Derfor står det nu også tindrende klart, hvilken gigantisk skandale det var at frasælge statens vaccineproduktion på Statens Serum Institut. Vi kunne i den nuværende situation have bidraget til forskning og udvikling af en vaccine, sammen med det offentlige forskningsmiljø, der er på hospitaler og universiteter. Vi kunne have bidraget til udvikling af en vaccine, der kunne gøres frit tilgængelig, uden patentbegrænsninger.

Forudsætningen for at kunne modstå en krise er et velfungerende, offentligt finansieret sundhedsvæsen, der i vid udstrækning kan være selvforsynende med basal infrastruktur og dermed uafhængig af den globale markedskapitalisme. Så vi har et stykke politisk arbejde at udføre, før vi er rustet til den næste krise!

Et folketingsflertal har i de seneste mange år væltet den ene effektiviserings- og rationaliseringsøvelse efter den anden ud over sundhedsvæsenet. Det har betydet mindre kapacitet i sengepladser og et mere presset arbejdsmiljø. Ikke den bedste forudsætning for at modstå en krise.

Foto: Artur Tumasjan, Unsplash.com

I kølvandet på det økonomiske dødvande, corona-pandemien udløser, vil Enhedslisten fremrykke investeringer i bæredygtig togtrafik for 50 milliarder kr., udbygge cykelstier langs statsvejnettet og udbygge ladeinfrastruktur til elbiler for 200 millioner kr. årligt.

Foto: DSB pressefoto (Jens Hasse/Chili Foto)

LØSNINGERNE SKAL VÆRE GRØNNE OG SOCIALT RETFÆRDIGE

Sideløbende med, at vi håndterer sundhedskrisen, skal vi bruge den nødvendige grønne omstilling til at komme gennem den økonomiske krise.

● **Krisehåndtering**

Simon Halskov, Rød+Grøn

I genopretningen efter coronakrisen har Enhedslisten fokus på at sikre den nødvendige grønne omstilling, holde hånden under beskæftigelsen og sikre en retfærdig fordeling af kriseregningen. Senere vil det blive nødvendigt med fordeling af arbejdet og investering i uddannelse og omskoling.

Enhedslistens plan omfatter direkte investeringer i grøn omstilling og velfærd. Den støtter efterspørgslen ved at give flere penge til ledige, og den stiller krav til banker og virksomheder til gengæld for støttekroner. Budgetloven og de stramme sanktioner skal også lempes, før vi kan understøtte økonomien.

Green new deal

De mest klimaeffektive grønne investeringer skal fremrykkes, så de kan bidrage til at sikre beskæftigelsen, samtidig med at den nødvendige grønne omstilling ikke går i stå.

Af grønne, offentlige investeringer foreslår vi bl.a. en udvidelse af Danmarks grønne investeringsfond til ti milliarder kr. Vi vil fremrykke investeringer i bæredygtig togtrafik for 50 milliarder kr., udbygge cykelstier langs statsvejnettet og udbygge ladeinfrastruktur til elbiler for 200 millioner kr. årligt. I kommunerne skal grønne investeringer undtages for anlægslofter, og en række administrative forhindringer for kommuners investeringer i solceller skal fjernes.

Danmarks produktion af vedvarende energi skal op i gear, bl.a. ved at fremrykke tre allerede besluttede havvindmølleparker. Og så vil vi energieffektivisere samfundet ved hjælp af billige, statsgaranterede lån til energirenoveringer af boliger, renoveringer af almene boliger og en støttepulje til udskiftning af olie- og gasfyr til varmepumper (læs mere om de grønne tiltag på side 12).

Investering i velfærd og tryghed

Velfærdens helte har virkelig vist deres værd under coronakrisen. Det understreger, at udhulingen af vores velfærd skal stoppes. I en økonomisk krise giver det god mening at skabe flere offentlige job, og der er rigeligt behov efter den højreorienterede politik under finanskrisen.

Der er titusinder, som mister jobbet under krisen, og derfor kan se frem til et stort indtægts-tab. Det er ikke bare uretfærdigt, det er også skadeligt for efterspørgslen og dermed medvirkende til at forværre krisen. Enhedslisten fore-

slår en bedre dagpengedækning: 90 procent kompensation af lønnen med et loft på 25.000 kr. i 100 dage for alle dagpengeberettigede.

Og så skal fattigdomsydelserne væk; her og nu vil vi suspendere 225 timers-reglen, konstanthjælpsloftet, og uddannelses- og integrationsydelse under krisen.

Regningen skal fordeles retfærdigt

Vi skal holde hånden under beskæftigelsen og sikre vigtige arbejdspladser. Men vi skal ikke bruge støttekroner på at sikre aktionærerne og multinationale selskaber i skattely. Derfor skal der ikke gives støttekroner til selskaber i skattely, der ikke bidrager til fællesskassen. Vi vil også stoppe udbyttebetaling og aktietilbagekøbsprogrammer i banker og virksomheder i to år.

Samtidig vil vi oprette en fond til statslige kapitalindsud i private selskaber, der skal modsvares af medejerskab, herunder til opkøb af strategisk vigtige virksomheder.

Midlertidige udgifter kan finansieres ved lån, kreditter og grønne investeringer ved statsgaranterede lån, mens varige udgifter skal finansieres ved at hæve skatten i toppen af samfundet, der har fået skatterabat på skatterabat de seneste mange år.

Læs meget mere om Enhedslistens plan på enhedslisten.dk.

SAMLING OG SPLITTELSE I EN CORONATID

Det globaliserede samfund gav ideelle betingelser for spredningen af coronavirus. Tilbage står en verden, der vakler mellem venstrefløjens budskaber om fællesskab og fælleseje, og højrefløjens ønske om yderligere magtkoncentration.

● Pandemi

Mikael Hertoft, Rød+Grøn

Kinas hurtige og meget konsekvente (for ikke at sige autoritære) nedlukning af Wuhan, hvor sygdommen startede, har inspireret på det meste af kloden. De omfattende nedlukninger (ikke mindst af landegrænser) har betydet, at verden er blevet mindre global. Mange mennesker langt uden for venstrefløjens rammer er begyndt at tænke på, at hvert enkelt land og område skal sikre, at det har en produktion af bl.a. hospitalsudstyr og vacciner.

Fattigdom fører til spredning

I USA har det individuelle sundhedssystem givet kollektive problemer. Mange af dem, der ikke har nogen sundhedsforsikring har ikke råd til at blive undersøgt eller indlagt. Det har medført, at folk kan blive smittebærere uden at vide det og derved være med til at sprede sygdommen.

Samtidig er USA's arbejdsløshed i hastig vækst, og økonomien styrtdykker.

Det er et paradoks, at mens Bernie Sanders har været nødt til at trække sig som kandidat til præsidentposten, så er hans program om gratis sundhed for alle og sikring af arbejdspladser mere aktuelt end nogensinde før.

I mange asiatiske lande er migrantarbejdere i en særlig klemme. I fattige lande som Indien arbejder, bor og spiser migranterne ofte det samme sted, og når arbejdet lukker, har de intet sted at være. Den 24. marts lukkede Indien ned for arbejdspladser og transport. Det førte til, at mindst 600.000 mennesker begyndte at gå hjem – selvom hjem kunne være hundrevis af kilometer væk. Det førte faktisk til øget spredning af smitten fra travle bycentre til landdistrikter og yderområder. Regeringen besluttede derfor at sætte disse folk i karantæne og indlogerede dem i improviserede centre som skoler, hvor smitten havde gode vilkår.

Pisk og ansigtsgenkendelse

Sydafrika har indført udgangsforbud og gennemfører det bl.a. ved, at politiet slår løs på folk med den berygtede sjambok – en lang pisk, som ellers blev forbudt, da apartheidstyret faldt.

I Frankrig er der også udgangsforbud, og før du må gå ud, skal du udfylde og bære en seddel med årsagen til, at du er i det offentlige rum. Politiet kontrollerer mange og har udstedt i hundredtusindvis af bøder.

I Moskva eksperimenterer myndighederne med elektronisk kontrol af, om udgangsforbuddet bliver overtrådt. Det omfatter ansigtsgenkendelse på overvågningskameraer, som senere kan bruges i andre situationer.

Sverige har valgt at lukke landet mindre end Danmark. Det har ført til, at der er mere end dobbelt så mange døde af coronavirus i Sverige som i Danmark, målt i forhold til indbyggertallet.

Skaber splittelse i EU

For EU er coronakrisen "make it or break it". Foreløbig har EU ikke vist den store handlekraft.

Spanien og Italien er de EU-lande, som er ramt hårdest af coronavirus. Deres sundhedssystemer er på kanten af sammenbrud, og begge lande er stærkt gældsatte. EU har vedtaget en hjælpepakke, der giver dem lov til at låne penge til sundhedsvæsenet – delvist uden at være underkastet normale restriktioner om "reformer", som ødelægger samfundet. Det blev EU's finansministre enige om – men der er stadig meget tilbage, som de er uenige om.

De sydeuropæiske lande ønsker, at EU begynder at udstede Eurobonds – obligationer, som EU udbyder på baggrund af den samlede økonomi og hæfter for i fællesskab. De nord-europæiske lande anført af Holland er kategorisk imod dette. De frygter at skulle betale en gæld, de ikke selv har haft brug for at stifte. Den europæiske venstrefløj er splittet på spørgsmålet om Eurobonds. Diskussionen fort-

EXIT SANDERS OG CORBYN

Bernie Sanders har stoppet sin præsidentkampagne, og Labour har skiftet Jeremy Corbyn ud med Keir Starmer. Derved er to inspirerende skikkelser, som i høj grad har bidraget til at udvide brede socialistiske og progressive ideer, forsvundet.

● Valg

Mikael Hertoft, Rød+Grøn

Præsidentvalget i USA til november vil stå mellem Joe Biden og Donald Trump. Biden er en moderat demokrat, som har haft en meget reaktionær stemmeafgivning gennem årene. Mange politiske analytikere tvivler på, at han kan vække den begejstring, som skal til for at slå Trump. I første omgang er det meget usikkert, om Biden vil være i stand til at mobilisere venstreorienterede vælgere og holde liv i den aktivistiske kultur, som Bernie Sanders har skabt.

Corbyn har fået valgt sin efterfølger

Den 4. april fik Labour-partiet i Storbritannien en ny leder. Keir Starmer blev valgt med 56,2 procent af stemmerne. Han har præsenteret en politik, som på visse områder minder om Jeremy Corbyns, bl.a. med forslag om nationalisering af jernbaner og postvæsen. Der er dog ingen tvivl om, at Starmer ligger til højre for Corbyn og venstrefløjen i Labour. Venstrefløjsorganisationen Momentum førte kampagne for Rebecca Long-Bailey, som fik 27,6 procent af stemmerne.

Corbyn annoncerede sin afgang i november efter et alvorligt nederlag til Boris Johnson. Den konservative premierminister har siden installeret en meget reaktionær regering med stor majoritet.

Coronapandemien har lagt gader i lande som Kina, England, Peru, USA og Spanien øde hen.

Fotos: Unsplash.com

sætter på et møde for regeringscheferne i EU, der ligger efter Rød+Grøns deadline.

Klimavenlig virus

Den hastige nedlukning af produktion, fly og anden transport er uden tvivl godt for klima og miljø. Luftforureningen er aftaget kraftigt i verdens storbyer, ikke mindst i USA og Kina. Det er ikke utænkeligt, at der er blevet reddet flere mennesker fra luftforurening, end der er døde af coronavirus.

En kortvarig opbremsning af forbruget af fossile brændstoffer vil ikke redde klimaet. Men coronakrisen kan blive et eksempel til efterfølgelse på klimaområdet. Hvis menneskeheden kan lukke så meget ned og skifte så meget adfærd pga. en virus, som de fleste trods alt kommer sig over, hvorfor skulle vi så ikke kunne gøre det for at stoppe klimaforandringerne?

Nogle drømmer om, at coronakrisen i det hele taget vil føre til et mere fælles system. Under alle omstændigheder har mange stater vist handlekraft, mens det lovpriste "private erhvervsliv" snylter på situationen, hvis det ikke ligefrem kollapse.

Det er imidlertid også rigtigt, at samfundene næsten overalt har reageret usædvanligt autoritært – med undtagelseslove og magtbeføjelser, som måske nok kan være rimelige i situationen, men hvor man kan tvivle meget på, at verdens regeringer uden videre vil droppe den øgede magt.

Verdensøkonomien rammes hårdt af pandemien, og en global recession lurer om hjørnet. Vi har allerede set stærkt stigende arbejdsløshed. Værst ramt er dem med prekære job, som ofte er afhængige af løbende omsætning.

Venstrefløjens budskaber styrket

Økonomien rammes ujævnt fra branche til branche og fra land til land. Turistindustrien er et ekstremt tilfælde, der nu står næsten stille, mens landbruget mange steder mangler migrantarbejdere. Enkelte brancher, bl.a. inden for teknologi og overvågning, boomer.

Også i denne krise vil mange svage kapitalister gå nedenom og hjem eller blive opkøbt af stærke. Således vil coronakrisen føre til øget kapitalkoncentration. For mange stater er den eneste mulighed gældsætning.

Samtidig har coronakrisen styrket en række af venstrefløjens budskaber: Det er nødvendigt med en velfungerende velfærdsstat. Nødvendigt med selvforsyning og alsidig produktion, ikke mindst på sundhedsområdet (tænk bare på den ulykkelige privatisering af serumindustri). Mens vi har været isoleret, er tanken om fællesskab således blevet styrket.

Desværre er der også en tendens til autoritære løsninger, såsom øget overvågning og nødretslove, der kan leve videre efter krisen. Kombinationen af øget kapitalkoncentration og autoritære løsninger er ekstremt farlig – og vil stå i modsætning til styrkelsen af venstrefløjens argumenter.

DER ER BRUG FOR EN GRØN GENSTART

Når vi kommer ud på den anden side af coronakrisen, er der brug for, at vi får sat gang i økonomien og sikrer, at der er nok arbejde til alle. Men det er ekstremt vigtigt for Enhedslisten, at det ikke sker på en måde, hvor man bare tilgodeser de store virksomheder og bankerne.

● Grøn omstilling

Jon Burgwald, Rød+Grøn

Danmark står i en anden situation end for bare et par måneder siden. Arbejdsløsheden er kraftigt voksende, folk er pressede på økonomien og den danske stat har brugt op til flere hundrede milliarder på at holde hånden under samfundet.

Flere og flere siger, at vi bliver nødt til at udskyde klimaindsatsen. Det tog ikke længe for Morten Messerschmidt og DF at løbe fra 70 procent-målsætningen. Landbruget, transportbranchen og luftfarten har straks været

ude og sige, at det her må betyde, at den grønne omstilling skal sættes på pause, og at de i hvert fald ikke skal udsættes for krav. Venstre vil fremrykke milliardinvesteringer i flere motorveje.

Varmepumper og havmølleparker

Pudsigt nok er det de samme brancher og partier, som også før corona-pandemien (og før det grønne flertal) i årtier har gjort alt, hvad de kunne for at undgå grønne krav. Men det må og kan ikke være et svar på krisen, at vi svigter de kommende generationer. Tværtimod skal vi målrette investeringerne og hjælpepakkerne, så de direkte bidrager til den grønne omstilling for helt almindelige danskere, både i det offentlige og i erhvervslivet.

Enhedslisten har fremsat en række forslag til, hvordan det kan gøres.

Den individuelle opvarmning: I dag er mange danske hjem varmet op med olie- og gasfyr. De udleder hvert eneste år 1,5 millioner tons CO₂. Det svarer cirka til lidt under en fjerdedel af alle personbiler i Danmark. Varmepumper er et grønt alternativ, der bruger strøm til at varme luft eller vand op. De er billigere i drift,

men for rigtig mange er det for stor en investering at installere en. Derfor foreslår Enhedslisten, at der bliver givet direkte økonomisk støtte på op til 20.000 kr., og at man skal kunne tage statsgaranteret lån til resten.

Med energiaftalen fra 2018 blev det besluttet, at der skal bygges tre havmølleparker i Danmark frem mod 2030. Men det er både alt for lidt og går alt for langsomt. I takt med, at vores biler skal køre på el i stedet for benzin, og vi skal stoppe med at brænde biomasse af, er der brug for endnu flere havmøller. Derfor vil Enhedslisten allerede nu begynde etableringen af de tre første havmølleparker

Landbruget, transportbranchen og luftfarten har straks været ude og sige, at det her må betyde, at den grønne omstilling skal sættes på pause, og at de i hvert fald ikke skal udsættes for krav. Venstre vil fremrykke milliardinvesteringer i flere motorveje.

Foto: Pressefoto, Ørsted

ENDNU INGEN KLIMAHANDLING

Fremskridtene med klimahandleplanerne er forsvindende små. Undskyldningen fra regeringens side er, at det på grund af coronakrisen er svært at fortsætte forhandlingerne. Sagen er dog, at der heller ikke skete noget, før corona-pandemien lukkede verden ned.

● Grøn omstilling

Jon Burgwald, Rød+Grøn

Det virker som en evighed siden, at et stort flertal af Folketingets partier indgik aftalen om klimaloven. Aftalen, der er fra december, var en stor sejr for Enhedslisten. Det var kun os og Alternativet, som gik ind i valgkampen med en målsætning om, at udledningen af vores drivhusgasser skal reduceres med 70 procent over de næste 10 år.

Allerede dengang gjorde Enhedslisten det dog klart, at målsætningen kun var første skridt og ikke måtte blive en sovepude for regeringen. Det er nødvendigt med reel handling, som effektivt og drastisk reducerer vores klimabelastning. Derfor var aftalen også, at der skulle indkaldes til forhandlinger af klimahandleplanerne i starten af 2020.

Sender aben videre

I november nedsatte statsministeren – uden at inddrage partierne bag klimaloven i beslutningen – 13 såkaldte klimapartnerskaber, der skulle komme med deres anbefalinger til klimatiltag. Det brugte regeringen som argument (læs: syltekrukke) for ikke at starte forhandlin-

gerne, før klimapartnerskaberne blev præsenteret i midten af marts.

Klimapartnerskaberne, der bestod af toppen af dansk erhvervsliv, har nu fremlagt over 300 konkrete tiltag, som de mener er de rette til at reducere Danmarks klimabelastning. De har, hvad der ikke kan overraske nogen, primært fremlagt tiltag, som ikke belaster dem selv, og hvor det primært er andre sektorer, som skal stå for indsatsen. Der er dog også gode tiltag imellem.

Hvad vil Socialdemokratiet?

I mellemtiden er Klimarådet også kommet med deres anbefalinger. De inkluderer en akutupakke og en bred klimaafgift, der skal dække alle udledninger og stige til 1.500 kr. per ton CO₂ i 2030. Akutupakken inkluderer blandt andet ophævelse af binding til naturgas, fremrykning af havmølleparker og opjustering af CO₂-prisen i de samfundsøkonomiske beregninger. Det sidste er det, som ligger til grund for blandt andet Finansministeriets vurderer af, hvorvidt det kan betale sig at gennemføre forskellige klimatiltag.

Sidst, men ikke mindst, anbefalede Klimarådet også et reduktionsmål for 2025 på 50 til 54 procent. Det vil være et meget ambitiøst mål, som svarer til, at Danmark på bare fem år skal reducere med det, der svarer til cirka hele udledningen fra persontransporten.

Desværre har Socialdemokratiet gjort en dyd ud af ikke at sige, hvad partiet selv vil, men kun hvad de ikke vil. De er imod en bred afgift på udledning af drivhusgasser, som stiger til 1.500 kr. De er imod den høje målsætning i 2025, og de er imod en flyafgift. Indtil vi kommer i gang med forhandlingerne, er der ingen, der aner, hvad Socialdemokratiet rent faktisk vil.

– og så skal der bygges tre mere over de næste ti år.

Fjern loftet for grønne investeringer

Som et tredje initiativ skal vi undtage grønne investeringer fra anlægsloftet, som kommunerne længe har været underlagt. Loftet betyder, at kommunerne ikke må bruge de penge, som de ellers har sparet op. Enhedslisten vil fjerne loftet for grønne investeringer, så kommunerne kan komme i gang med at sætte solceller op og energirenovere vores plejehjem, skoler og børnehaver.

Renovér de almene boliger: Der er i Landsbyggefonden over 450 godkendte renoveringsprojekter, som er fuldt finansieret af de almene boligselskaber selv, men som står i kø og venter på at kunne komme i gang. Det skyldes, at der politisk hvert år sættes en ramme for, hvor mange af Landsbyggefondens penge, der kan komme ud at arbejde. Projekterne har et samlet finansieringsbehov på over 18 milliarder kroner, og der er ingen grund til ikke at sætte dem i gang.

Læs hele vores plan for en grøn genstart på www.enhedslisten.dk.

Klimarådet anbefaler en akutupakke, der blandt andet ophæver binding til naturgas, fremrykker havmølleparker og opjusterer CO₂-prisen i de samfundsøkonomiske beregninger.

Foto: Thijs Stoop, Unsplash.com

Det slidsomme arbejdsliv

Arbejdernes andel af det overskud, de producerer, bliver mindre, og en lille gruppe er blevet enormt rige. Samtidig er fysisk og psykisk nedslidning taget til siden finanskrisen. Rød+Grøn stiller skarpt på et stadigt mere brutalt arbejdsmarked.

DET HANDLER OM KLASSEKAMP

Tre millioner mennesker går på arbejde hver dag i Danmark. Arbejdslivet er den akse, livet roterer om for de mange. Men rotationen bliver smertefuld, når arbejdslivet er under pres. De fleste håber på et meningsfyldt arbejde, de kan holde til og tjene rimeligt på. Men den drøm får rigtig mange aldrig opfyldt.

Finn Sørensen, tidl. arbejdsmarkedsordfører, og Jakob Nerup, arbejdsmarkedspolitisk rådgiver

For mange unge er udsigterne dårligere, end de var for deres forældre. De begynder deres arbejdsliv med dårligt betalte job på 0-timerskontrakter og skal arbejde, til de er midt i halvfjerdserne. De unge forældre stresser og kan ikke få tid og opgaver til at hænge sammen, mens dem på over halvtreds er slidt i hoved og krop.

Det er ikke en situation, som hverken unge eller ældre selv har valgt. Den er et produkt af bevidst politik fra skiftende regeringer og kyniske krav fra arbejdsgiverne om at udnytte arbejdskraften maksimalt.

Alt det, som arbejderklassen og vores bedsteforældre tilkæmpede sig især gennem tres-

serne og halvfjerdserne, bliver sten for sten brudt ned igen.

Nyliberale reformer

Den sidste halve snes års "udbudsreformer" – forringelserne af efterløn, dagpenge, sygedagpenge, førtidspension, fleksjob, kontanthjælp og forhøjelser af pensionsalderen – er de groveste indgreb i lønarbejderes tryghed siden 2. verdenskrig.

"Øget arbejdsudbud" skærper konkurrencen mellem lønarbejderne. Det samme gør EU-reglerne om fri bevægelighed, hvor danske virksomheder misbruger udenlandske kolleger til at presse lønnen. Det bliver fulgt op af virksomhedernes øgede brug af usikre ansættelsesvilkår.

Afmonteringen af velfærdsstaten til fordel for en "konkurrencestat" presser familierne. Arbejdsløse og syge er jaget vildt. Kan vores børn få en uddannelse, er der nogen til at passe os,

Alt det, som arbejderklassen og vores bedsteforældre tilkæmpede sig især gennem tresserne og halvfjerdserne, bliver sten for sten brudt ned igen.

når vi bliver syge og gamle? Hvor finder jeg en god bolig, jeg kan betale? Hvorfor skal vi arbejde, til vi er slidt ned?

Og så er der den stående trussel om en ny økonomisk krise, hvor erfaringen siger, at lønarbejderne får lov at betale gildet. Alt det sætter sit stærke præg på arbejdslivet. Utrygheden breder sig. Hvis alle er bange for at miste jobbet, så har sammenholdet trange vilkår og arbejdsgiverne fat i den lange ende.

Det er netop den dybere mening med de såkaldte "reformer". De handler om klassekamp.

Omfordeling fra de mange til de få

Virkningen har været som ønsket. Arbejdernes andel af det overskud, de producerer, er blevet stadigt mindre, og en lille gruppe er blevet enormt rige. Men prisen er høj. De tørre tal viser, at både fysisk og psykisk nedslidning er taget til siden finanskrisen. Det afspejler et stadigt mere brutalt arbejdsmarked.

Alt det vil vi gerne sætte fokus på med månedens tema. Det kan forhåbentlig inspirere til faglig og politisk aktivitet blandt lønarbejderne og til solidaritet med de udsatte grupper.

Det er dér, det starter. I fællesskab skal vi opbygge stærke fagforeninger og en stærk politisk venstrefløj, der har rod i arbejderklassen, og som formår at samle brede dele af befolkningen til de nødvendige opgør om magten i samfundet.

GIV LÆREPLADS TIL DE UNGE – OG LAD DE ÆLDRE FÅ PENSION

10.000 unge kan ikke starte deres arbejdsliv, før de finder en læreplads. Rød+Grøn har talt med Frida, der kæmper mod tiden for at finde plads som ernæringsassistent.

Sarah Glerup, Rød+Grøn

Som studerende og Enhedslistens eneste byrådsmedlem i Randers er 21-årige Frida Valbjørn Christensen en travl kvinde. Lige nu er hun dog sat på standby af corona.

– Jeg har faktisk haft symptomer, i går nat ret voldsomme, så jeg skal blive helt hjemme. Panodiler kan heldigvis holde det meste nede, fortæller hun over Skype.

Normalt læser hun til ernæringsassistent. Hun startede på 2. grundforløb i januar.

– Det er en erhvervsuddannelse, hvor man lærer at lave mad og sammensætte kost til forskellige målgrupper. Det er typisk storkøkkener, men på f.eks. sygehuse kan der også være en lille patientgruppe, man skal lave særlige diæter til, fortæller hun.

– Jeg valgte faget, fordi det byder på praktisk læring. Og så har jeg længe interesseret mig for ernæring, for jeg kan selv mærke, at jeg får det godt, når jeg spiser sundt.

Læreplads er alfa og omega

At uddannelsen er praktisk orienteret betyder, at en læreplads er altafgørende, og den skal Frida selv finde.

– Min skolegang og SU stopper 1. juli, derefter skal jeg i lære i 2,5 år. Min skole har faktisk lærepladsgaranti, men kun hvis man ved skolestart skriver under på at få max fem dages fravær. Det kunne jeg ikke på grund af kommunalbestyrelsesarbejde. Allerede nu har jeg fire dages fravær, så jeg kommer helt sikkert over fem. Hvis man bliver syg med noget, der varer mere end fem dage – det kunne f.eks. være corona – så kan man heller ikke benytte garantien.

Garantien ville have givet Frida mulighed for at komme i skolepraktik, hvis hun ikke har en læreplads efter sommerferien. Skolepraktik er dog langt fra en ideel løsning.

– Det er bedre at komme ud i det rigtige erhvervsliv, hvor man er sammen med alle mulige mennesker frem for sine gamle lærere. Det giver bedre muligheder for at få job bagefter, pointerer Frida.

Bekymret for fremtid og økonomi

Nu er Fridas eneste chance at finde sin læreplads på egen hånd, og det bliver svært.

– Der er ikke ret mange pladser, i hvert fald ikke i mit område. Jeg har allerede søgt en del steder. Hvis jeg ikke har fundet én til sommer, så får jeg ikke SU, for jeg går ikke i skole. Jeg får ikke elevløn, for jeg har ingen læreplads. Og jeg er heller ikke dagpengeberettiget. Hvor længe vil jeg kunne lappe underskuddet med min opsparing? Jeg tror, de fleste har prøvet at bekymre sig om deres økonomi. Det er ikke rart.

Det kommer bag på Frida, at hele 170.000 unge mangler job og uddannelse – heraf 10.000, fordi de ikke kan finde en læreplads.

– Jeg synes, tallet er vildt! Det ville være bedre for alle, hvis vi unge kunne komme i gang med vores arbejdsliv, og vi lod de ældre gå på pension tidligt nok til at nå et godt seniorliv. Coronakrisen gør tallene ekstra alarmerende. De af mine skolekammerater, der læser til kok eller tjener, får ekstra svært ved at finde læreplads nu. Det gælder sikkert mange fag. Min egen praktik på Skejby blev faktisk afbrudt på grund af corona. Det var en ugepraktik, så jeg missede kun én dag, men jeg tror faktisk, at dem, der var i lære, også blev sendt hjem. Så det skal vi rydde op i på den anden side.

170.000 MANGLER JOB ELLER UDDANNELSE

Mens flertallet på Christiansborg lokker og truer de ældre til at blive på arbejdsmarkedet, og arbejdsgiverne importerer billig arbejdskraft fra Østeuropa, ser 170.000 unge mellem 15 og 29 år undrende til. De er nemlig hverken i job eller uddannelse (oktober 2018).

Tallet er steget med 13.000 siden 2013, mens beskæftigelsen i øvrigt har slået Danmarksrekord. Mere end 115.000 af disse unge har været i situationen i over et halvt år. Størstedelen af dem har ingen uddannelse ud over folkeskolen. Læs mere på www.aedk.dk.

» Det ville være bedre for alle, hvis vi unge kunne komme i gang med vores arbejdsliv, og vi lod de ældre gå på pension tidligt nok til at nå et godt seniorliv. Coronakrisen gør tallene ekstra alarmerende.«

Frida Valbjørn Christensen
Studerende og byrådsmedlem for Enhedslisten

I Enhedslisten mener vi, at børn har ret til begge deres forældre, men det er ikke den eneste grund til, at vi går ind for øremærket barsel. Lige barsel kan nemlig mindske løngabet på 14 pct. mellem mænd og kvinder.

Foto: Felipe Salgado, Unsplash.com

LIGE BARSEL GIVER LIGELØN

Ved at øremærke barsel til begge forældre kan vi lukke løngabet mellem mænd og kvinder. Men selv i 2020 sætter dele af fagbevægelsen og Socialdemokratiet hælene i.

Anna Berg, sekretær på ligestillingsområdet, og Sarah Glerup, Rød+Grøn

I 1984 øremærkede Danmark for første gang to ugers barsel til far. Her 36 år senere kan de alternativt benyttes af en medmor, men ellers er øremærkningen til forælder nr. 2 uændret.

Dermed indtager Danmark en nordisk sidesteplass for lige barsel. Hvor f.eks. islandske mænd tager en tredjedel, tager danske mænd kun en tiendedel, og delt barsel er primært et storbyfænomen. Det er virkelig beskæmmende, at der skal et EU-direktiv til, for at rette op på noget, vi selv kunne have gennemført for længe siden. EU kræver nu hele 8 ugers barsel øremærket til far eller medmor.

Barsel som murbrækker

I Enhedslisten mener vi, at børn har ret til begge deres forældre, men det er ikke den eneste grund til, at vi går ind for øremærket barsel. Lige barsel kan nemlig mindske løngabet på 14 pct. mellem mænd og kvinder.

Vi ser, at i familier med børn under 7 år er der ekstra langt mellem heteropar, hvor kvin-

den tjener mere end manden. Det indikerer, at ulige barsel giver ulige løn: Kvinders indtægt stagnerer, når de tager hoveddelen af barslen.

Omvendt viser en analyse fra Rockwool Fonden (2017), at når far tager mere barsel, giver det mere lige løn i familien i op til fire år efter barnets fødsel. Samtidig stiger den samlede husstandsindkomst, for fars barsel påvirker typisk ikke hans løn. Professor i politologisk kønsforskning Anette Borchorst har derfor kaldt lige barsel for "den bedste murbrækker for at opnå mere ligestilling på arbejdsmarkedet" (Ugebrevet A4, 2013).

Historisk ubalance

I Danmark er ligelønsforkæmperne oppe imod overvintrede familieideal, hvor far er skaffedyr og mor hjemmegående. Vores første lov om kvinder på det offentlige arbejdsmarked (1867) tildelte kvindelige lærere 1/2 til 2/3 af den løn, deres mandlige kolleger fik. Begrundelsen? Kvinder er ikke forsørgere! Hvis de arbejder, er de ugifte. Bliver de gift, siger de op og passer børn og bliver forsørgt af en mand.

Selvom 27 kvindefagforeninger dukkede op i slutningen af 1800-tallet, prioriterede fagbevægelsen og Socialdemokratiet ikke ligeløn. For dem var mandens rolle som forsørger vigtigst. I perioder med arbejdsløshed så Socialdemokratiet faktisk helst, at kvinderne holdt sig fra at tage job fra mændene.

Da de første kvindelige rigsdagsmedlemmer blev valgt i 1918, blev ligeløn hurtigt taget op. I 1919 vedtog man ligeløn på statslige arbejdspladser – men i praksis opretholdt man uligeløn, for gifte mænd, også uden børn, fik forsørgertillæg. Mens enker, også med børn, ikke gjorde. Den implicite rollefordeling – far forsørger, mor passer børn – er sejlivet.

Socialdemokratiet nøler

På et arbejdsmarked bygget på idéen om, at mænd og kvinder har forskellige funktioner, er det svært at indføre lige barsel. Nyrup forsøgte sig med to uger mere til far, men Fogh fjernede dem fløks igen med henvisning til, at familier ikke skal tvinges til en bestemt fordeling.

Samme argument har Socialdemokratiets Mogens Jensen nu adopteret. Han lægger op til den mest skræbete implementering af det nye EU-direktiv: I stedet for at øremærke 8 uger til far eller medmor, vil han muligvis øremærke 8 uger til begge forældre. Eftersom der i forvejen er øremærket 14 uger til mor, kommer hun så op på 22 uger.

Det giver faktisk mere tvang og specifikt mere tvangs-ulighed end i dag, hvor 32 uger er til fri deling mellem forældrene. Far kan principielt tage to plus 32 uger. Med Socialdemokratiets model kan han allerhøjest få to plus 24.

Enhedslisten foreslår en enklere model: 14 uger øremærket til hver forælder og 5 måneder til fri fordeling. Det giver mindre tvang, mere lige barsel – og på sigt ligeløn.

STRESSRAMT? DU ER IKKE ALENE

Op mod 25 procent af danskerne lider af stress-symptomer. Kravene øges og gøres stadig mere personlige. Det slider på psyken.

Andreas Brøgger Jensen og Janne Hansen, Arbejdsmiljøpolitisk udvalg

- Den første måned, jeg var på afdelingen, fik jeg højst frokost fem gange. Det er faktisk ret vildt, at der gik halvandet år, før jeg knækkede. Jeg tænkte slet ikke på mig selv i den periode, det handlede bare om at arbejde, fortæller den tidligere stressramte sygeplejerske Dina Jensen i en artikel i "Sygeplejersken" (nr. 3/20).

Dina er ikke alene. Op mod 25 procent af befolkningen oplever stress i hverdagen. Stress viser sig ved koldsved, hjertebanken, søvnløshed, koncentrationsbesvær, tristhed. Det kommer også til udtryk i ændret adfærd over for kolleger, familie og venner.

Det er utroligt afgørende, hvor vi leder efter årsagerne. Mange vil se på Dina Jensens evne til at tackle situationen og mene, at hun kunne have klareret den, hvis hun havde bevaret overblikket eller krævet bedre oplæring.

Arbejdsgiverne presser tempoet op

Stress er et komplekst fænomen, men det er vores påstand, at man kan pege på særligt to forhold, der øger antallet af stressramte. Begge forhold skal findes i arbejdsgivernes måde at indrette vores arbejdsliv på.

Det ene forhold er det stigende pres for at levere mere på kortere tid. I sundhedssektoren ser vi det politisk styrede krav om at øge effektiviteten. Kravet om produktivitetsstigning er mange steder ikke drevet af ny teknologi, der betyder, at arbejdet kan blive mere effektivt, men findes ved at presse de ansatte. Det betyder, at sygeplejersker som Dina Jensen skal løbe hurtigere og holde færre pauser. Det har stået på i årevis, og det koster selvfølgelig på de ansattes trivsel og arbejdsmiljø. Det præger hele den offentlige sektor, og det adskiller sig i princippet ikke fra den private sektors krav om stadigt større profit på bekostning af de ansattes ve og vel.

Arbejdsgivernes krav gøres til vores egne

Det andet forhold er, at den ansatte presses til at acceptere arbejdsgivernes krav som sine egne krav. Det er nemlig ikke kun antallet af opgaver, der udløser stress. Det er også måden, de bliver personlige på, der gør det ubærligt ikke at magte dem. Umulige krav bliver med andre ord til personligt nederlag.

Stress udtrykker sig i individuelle symptomer, men kommer af den måde, arbejdet er organiseret på, og af de teknikker, ledelsen anvender for at få medarbejderne til at engagere sig personligt.

Vi har i årtier dyrket ideen om den engagerede medarbejder, der søger at realisere sig selv gennem sit arbejde. Det ser man i MUS-samtaler, der ofte har som mål, at parterne skal finde frem til måder at fastholde det personlige engagement i arbejdet ved at fokusere på *udviklingsmuligheder og det, der tænder medarbejderens indre glød*. De ansatte sættes til at vælge, hvilke ansvarsområder og opgaver, de vil have, ud fra en ide om, at opgaverne så passer særligt godt til medarbejderens personlighed. På den måde kommer løsningen af disse

FAKTA OM STRESS

- Andelen af voksne danskere med et højt stressniveau er steget fra 21 procent i 2010 til 25 procent i 2017 (Danskernes sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2017).
- 2,1 procent af alle henvendelser til alment praktiserende læger skyldes stress. Det svarer til op mod 75.000 tilfælde på landsplan (Scandinavian Journal of Primary Health Care 2018).
- Kun 43 procent af landets sygeplejersker oplever, at de kan udføre arbejdet i en kvalitet, de er tilfredse med, som følge af tidspres (Sygeplejerskers Arbejdsmiljø Trivsel og Helbred 2018).
- Hvert år dør ca. 1.400 mennesker af stress (Stressforeningen).

Foto: Aaron Blanco Tejedor, Unsplash.com

opgaver og personlig succes til at hænge sammen både i arbejdsgiverens og den ansattes optik. Det betyder, at fiasko eller blot udsigten til fiasko kan blive et angreb på selve medarbejderens personlighed.

Hos sygeplejersken er det oplagt, at man ikke kan lade patienterne i stikken, uden at konsekvenserne vil være katastrofale. Mange ender med at tage personligt ansvar for den utilstrækkelige organisering af arbejdet, særligt inden for de områder man måske selv har valgt at stå for. Man løber nogle ekstra meter, ligesom Dina gjorde. Derved ender kravet om øget effektivitet med at blive blandet sammen med den ansattes krav til sig selv, og så rammer følelsen af utilstrækkelighed den enkelte hårdt, selvom det er ledelsen og dennes organisering af arbejdet, der fejler.

Hvad gør vi ved det?

Stress udtrykker sig i individuelle symptomer, men kommer af den måde, arbejdet er organiseret på, og af de teknikker, ledelsen anvender for at få medarbejderne til at engagere sig personligt. Stressens psykologiske mekanismer betyder, at det er nødvendigt med en stor portion kritisk opmærksomhed, særligt når man begynder at mærke symptomer. Det kan ofte føles uoverskueligt at sige til og fra på de rigtige tidspunkter.

Derfor er fællesskabet på arbejdspladsen så vigtigt: solidariteten med personen med stresssymptomer, formuleringen af fælles krav til arbejdsgiveren om at ændre rammer og ledelsesprincipper. Det er sjældent, at den stressramte er i stand til at sætte ord på de ting. Det

skal vi andre, der ikke er ramt, gøre. Vi må sikre en kultur på arbejdspladsen, hvor det er legalt at snakke om, hvad det er for krav, der stilles til arbejdet, hvilke krav, man selv stiller, og hvordan de påvirker vores arbejdsliv og i fritid. Vi må formulere spørgsmålet: Hvis interesser er egentlig på spil, når Dina ikke har tid til frokostpause?

Nye rammebetingelser

Der er også en faglig og politisk kamp for at ændre rammebetingelserne for arbejdet. Den handler om krav til overenskomsterne, som øger de ansattes kontrol med arbejdstiden og arbejdets tilrettelæggelse. Den handler om at sikre lønmodtagernes tryghed ved arbejdsløshed, sygdom og alderdom, så de ikke går i en evig frygt for at miste jobbet. Den handler også om at styrke arbejdstilsynet, der skal have bedre mulighed for at give påbud om det psykiske arbejdsmiljø, blandt andet med en be-

kendtgørelse om socialt og organisatorisk arbejdsmiljø, ligesom den svenske, der retter opmærksomheden det rigtige sted hen.

Hvad de offentligt ansatte angår, må man sikre den fornødne bemanning på sygehuse, i skoler, daginstitutioner og ældrepleje.

Vi må sikre en kultur på arbejdspladsen, hvor det er legalt at snakke om, hvad det er for krav, der stilles til arbejdet, hvilke krav, man selv stiller, og hvordan de påvirker vores arbejdsliv og i fritid.

VI SKAL PASSE PÅ HINANDEN – OGSÅ NÅR VI ER PÅ ARBEJDE

"Der findes ikke noget vigtigere end menneskers liv og helbred. Derfor skal vi sætte kraftfuldt ind for at forbedre arbejdsmiljøet i Danmark. Det er ikke den enkeltes ansvar at balancere umenneskelige krav – det er en kollektiv opgave at få skabt et arbejdsmarked, der gør arbejdslivet værd at leve. Enhedslisten har 11 konkrete og ambitiøse forslag til hvordan. Vi har fremsat dem i Folketingssalen, og vi bliver ved, men det kan kun lykkes, hvis flere kræver forandring. Vi skal passe på hinanden – også når vi er på arbejde."

- Christian Juhl, arbejdsmiljøordfører

Foto: Aage Christensen

OK20: EN BILLIG OVERENSKOMST – JA ELLER NEJ?

Mens Danmark lukkede ned, fortsatte overenskomstforhandlingerne i forligsinstitutionen. I sidste ende stemte et markant flertal af arbejderne for mæglingsskitsen. Tre fagligt aktive medlemmer af Enhedslisten forholder sig her til dilemmaet: Ja eller nej. Interviews er lavet, før afstemningsresultatet var kendt.

Finn Sørensen, Rød+Grøn

Hvis man vil stemme nej, må man have en strategi

Helga Mathiasen er 34 år, faglært tømrer og næstformand i Snedker-Tømrernes Brancheklub i 3F BJMF. Hun glæder sig over kollegernes store engagement.

– Der har virkelig været en stemning om, at nu skulle der ske noget. Fantastisk at opleve sammenholdet om solidariske krav som et stort løft til de lavtlønnede og værn mod social dumping.

Helga har kun godt at sige om forhandlerne i 3Fs byggegruppe, der stillede et offensivt krav om 30 kr. mere på mindstelønnen.

– Fed oplevelse at gå i takt med sit forbund. Det viser, at det nyttede at tage de svære diskussioner i 3F efter 2017-forhandlingerne. Nedlukningen af Danmark vendte imidlertid op og ned på det hele.

– Det har været meget svært for mig at nå til en konklusion, men jeg endte med at stemme ja. Men det blev ikke med hjertet. Der er jo nogle meget dybtføjte krav, som, må vi se i øjnene, ikke bliver indfriet i denne omgang.

Helga kan sagtens forstå dem, der stemte nej.

– Jeg ser bare sådan på det: Hvis man vil stemme nej, så skal man være parat til en konflikt, og så skal man have en strategi for at vinde den. Jeg tror, det ville blive utroligt svært at gøre konflikten effektiv. Jeg frygter også, at vi ville miste opbakning i befolkningen, fordi vi er midt i en sundhedskrise. Mange har mistet deres job eller er hjemsendt og bekymrede for deres pårørende. Mange har meldt sig frivilligt til at hjælpe. Hvordan vil det blive opfattet, hvis landet samtidig blev ramt af en storkonflikt?

Selvom Helga har ros til sine forhandlere, så mener hun, fagbevægelsens strategi er forkert.

– Det duer simpelt hen ikke, at industrien dikterer det hele. Det fører til, at nogle grupper bliver kørt over, og det slår dybe revner i opbakningen til fagbevægelsen.

Men nu skal vi videre, siger Helga.

– Vi skal ud og samle alle de folk op, som det seneste år har kæmpet for en god overenskomst. Vi må optrappe kampen mod social dumping. Vi må bygge op til det næste slag.

Ikke tre år mere uden løsning på social dumping

Louis Jacobsen er murersvend. Han er medlem af bestyrelsen i 3F BJMF, Murersvendenes Brancheklub KBH og Enhedslistens hovedbestyrelse. For Louis er sagen egentlig enkel:

– Jeg kan simpelt hen ikke acceptere en aftale, hvor vi ikke har en løsning på spørgsmålet om social dumping og et ordentligt løft af mindstelønnen. Jeg stemmer ikke ja til noget, der indebærer, at vi skal have tre år mere uden en løsning på de ting.

Han erkender, at der er nogle gode ting i det forlig, som blev indgået på byggeområdet, og nævner barsel og søgnehelldagsbetaling. Louis har heller ikke noget ondt at sige om sine forhandlere.

– Men de gode ting, der er i forliget, hjælper mig kun, når jeg er i arbejde. De er ikke til nogen hjælp for mig og andre kolleger, når vi mister jobbet på grund af løndumping.

Det spiller også en stor rolle for ham, at rigtig mange mindre overenskomstråder ikke fik løst deres problemer.

- Vi kan simpelt hen ikke efterlade folk på den måde.

På spørgsmålet om realismen i en konflikt, mens Danmark er lukket ned, siger han:

- Ingen kan vide, hvordan det ville gå. Man kan lige så godt sige, at vi med færre midler kunne lægge et pres på virksomhederne.

Han er heller ikke så bange for at miste opbakning i befolkningen.

- De fleste er enige i, at vi ikke skal have social dumping i Danmark, og vores krav var jo egentlig ret beskedent: Vi ville hæve bunden inden for den økonomiske ramme, der lå.

Trods forløbet glæder Louis sig over den store mobilisering blandt kollegerne, der viste sig op til og under forhandlingerne.

- Vores forhandlere blev jo klappet ind til møderne med arbejdsgiverne. Perfekt! Sådan skal det være. Der er helt sikkert noget at bygge videre på.

Det handler om solidaritet

Kim Olesen er TR-suppleant for knapt 100 stationsbetjente ved DSB i København-Kastrup. Før han kom til DSB, arbejdede han i mange år som stilladsarbejder. Kim er bestemt ikke tilfreds med resultatet af sin egen overenskomst, der er en del af industriforliget:

- Vigtige spørgsmål er puttet i udvalg, som os

på gulvet ikke har nogen indflydelse på. Muligheden for at komme på kursus er blevet forringet. Spørgsmålet om rådighedsvagter er ikke afklaret.

Hans eget forbund, Jernbaneforbundet, stemte også nej. Forbundets to andre overenskomster blev bare "kørt over" i forligsinstitutionen, hvor arbejdsgiverne sad med armene over kors, efter corona-krisen var brudt ud. Kim er stærkt kritisk over for hele forløbet.

- Forhandlingerne burde være udsat, da corona-krisen kom. Vores muligheder for reel forhandling og for at bruge strejkevåbnet var væk.

Han er klar over, at regeringen ville gribe ind med det samme i tilfælde af et nej.

- Men mæglingforslaget betyder altså, at der er en række grupper, der er blevet "brændt" ligesom os jernbanearbejdere. Som jeg siger til kollegerne: Det handler om solidaritet. Vi skal have en overenskomst, som alle kan se sig selv i. Det får vi ikke med det her mæglingforslag.

Det behøvede ikke være sådan, hvis vi havde en solidarisk fagbevægelse, mener Kim.

- Vi må bare gøre det bedre næste gang. Jeg synes, vi skal se at få samlet de små forbund til et samarbejde, så de kan gøre sig gældende. Og så må vi lære af vores egne erfaringer. Vi er ikke ret mange jernbanearbejdere, men hvis vi står sammen, så har vi stor magt. Det viste vi, da DSB meldte sig ind i Dansk Industri for at sløjfe alle vores rettigheder. Det fik de ikke lov

til. Men det skyldtes altså også, at stilladsarbejdere, murere, tømrere og andre bakkede os op.

Der er brug for fælles kamp

Enhedslistens faglige landsudvalg (FLU) har bakket op om kravene fra de lokale fagforeninger og aktivister, understøttet mobiliseringen og analyseret de forskellige forlig. Men udvalget er ikke kommet med anbefalinger om at stemme enten ja eller nej.

I et nyhedsbrev til Enhedslistens fagligt aktive skriver faglig koordinator Anders Olesen:

- Det er en svær situation, og derfor er det naturligt, at der er uenigheder, også på venstrefløjen. (...) Men det må ikke stå i vejen for den fælles kamp. Der er nemlig rigtig mange uløste problemer, som kræver, at det opbyggede sammenhold bevares og udbygges. Problemerne med solidaritet med de lavtlønnede, værn mod social dumping, kontrol med arbejdstiden og lønnens størrelse set i forhold til overskuddene kræver fortsat handling og sammenhold.

Anders Olesen peger på, at der er brug for stor aktivitet nu, og når regningen efter corona-krisen skal fordeles:

- De økonomiske omkostninger skal ikke lægges på de svagestes skuldre, men betales af de overskud og formuer, der er bygget op på både i de store erhvervsvirksomheder og i den finansielle sektor.

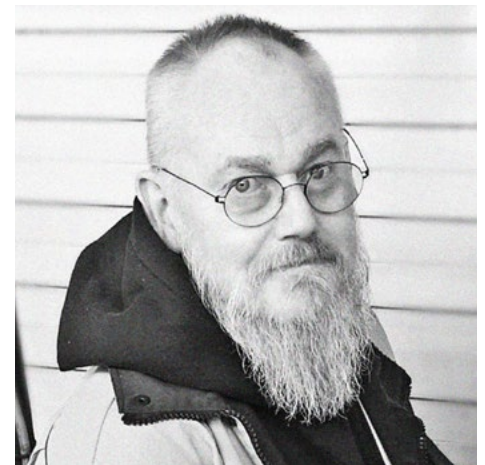
» Hvis man vil stemme nej, så skal man være parat til en konflikt, og så skal man have en strategi for at vinde den. Jeg tror, det ville blive utrolig svært at gøre konflikten effektiv.«

Helga Mathiassen,
faglært tømrer og næstformand
i Snedker-Tømrernes Brancheklub i 3F BJMF

» Jeg kan simpelt hen ikke acceptere en aftale, hvor vi ikke har en løsning på spørgsmålet om social dumping og et ordentligt løft af mindstelønnen.«

Louis Jacobsen, murersvend, medlem af bestyrelsen i 3F BJMF, Murersvendenes Brancheklub KBH og Enhedslistens hovedbestyrelse.

» Forhandlingerne burde være udsat, da corona-krisen kom. Vores muligheder for reel forhandling og for at bruge strejkevåbnet var væk.«

Kim Olesen,
TR-suppleant for knapt 100 stationsbetjente
ved DSB i København-Kastrup.

SLIDT OG SNYDT

Nogle af dem, der har knoklet hårdt og længst, er 3F's medlemmer. En uretfærdig kombination af højere pensionsalder og forringelser af efterlønsordningen rammer dem rigtig hårdt. Reglerne stiller nedslidte over for valget mellem at blive endnu mere nedslidt eller leve for et minimalt beløb frem til en stadigt højere pensionsalder.

Finn Sørensen, Rød+Grøn

Fagbladet 3F har belyst problemerne i længere tid. Et af de 3F-medlemmer, der bliver ramt, er Mogens Carlsen. Han glædede sig til at gå på

efterløn, da han fyldte 63 efter et langt hårdt arbejdsliv som bl.a. bygningsarbejder.

- Men som sagerne står, er jeg nødt til at arbejde fire år mere, alternativt melde mig syg, siger han til Fagbladet 3F.

Det kom nemlig helt bag på ham, at den beskudte arbejdsmarkedspension, han har sparet op, bliver modregnet i efterlønnen, så han kun ville få kr. 9.500 tilbage før skat. Hvis han kunne vente et år med at gå på efterløn, ville han få 11.000 før skat, svarende til kontanthjælpssatsen.

Men det er ikke en mulighed at vente, siger han til Fagbladet 3F.

- Min ryg er ødelagt med en anerkendt arbejdsskade i ryggen fra 1995. Jeg har fået nye hofter i begge sider. Jeg har gigt. Faktisk er jeg nedslidt i hele kroppen.

Han synes, at modregningen er dybt uretfærdig.

- Selvom jeg ikke forventer luksus, så skal jeg begynde at bruge af min opsparing. Men så er de penge jo væk. Det er penge, som er tænkt som tilskud til min folkepensionsalder.

Den nye seniorpension er heller ingen mulighed for Mogens Carlsen, da han arbejder mere end 15 timer om ugen.

Men ikke alle kan holde til at arbejde til pensionsalderen. En anden 3F'er - Mogens Blåbjerg - fortæller, at den hårde modregning i efterlønnen koster ham 32.000 kr. om året. Også han er 63 år, med en folkepensionsalder på 66.

- Det er træls at have arbejdet i 47,5 år og alligevel stå i den situation, at man næsten har mindre end en person, der får socialhjælp. Man synes jo bare, at man har gjort sin borgerpligt, og arbejdet siden man var 15 år, alligevel bliver man straffet, siger han til Fagbladet 3F.

HØJERE PENSIONSALDER, RINGERE EFTERLØN

Efterlønsordningen blev indført af Anker Jørgensen i 1979 med et bredt flertal i Folketinget. Dengang kunne man gå på efterløn til højeste dagpengesats, når man fyldte 60 år og frem til den daværende pensionsalder på 67 år.

Ordningen er blevet forringet flere gange af både socialdemokratiske og borgerlige regeringer, senest af SSFR-regeringen i 2011, som gennemførte VKO-partiernes "tilbagetrækningsaftale". Her blev efterlønsperioden skåret ned til tre år før den til enhver tid gældende pensionsalder, og der blev indført skrapere modregning af pensionsopsparing, som eksemplerne fra 3F viser. Samtidig blev pensionsalderen, som aftalt i det såkaldte "Velfærdsforlig" fra 2006, sat op til 67 år i perioden 2019-22.

I 2030 stiger pensionsalderen til 68 år. I efteråret 2020 vil et flertal efter eget udsagn sætte pensionsalderen op til 69 år. Hvis indeksreguleringen af folkepensionsalderen fortsætter, vil en 18-årig først kunne gå på pension, når hun er 75 år.

INGEN HJÆLP TIL MOGENS OG MOGENS

Socialdemokratiet meldte sidste år ud, at de vil indføre "ret til tidlig folkepension". Det er endnu ikke udmøntet i et konkret forslag. Læser man udspillet, står det dog klart, at det ikke vil hjælpe de to gange Mogens fra 3F, som vi omtaler her på siderne.

Retten gælder tidligst fra tre år før pensionsalderen - som Socialdemokratiet selv er parat til at sætte yderligere i vejret. Satsen er folkepension, altså væsentlig lavere end efterlønsatsen. Ligesom ved efterlønnen vil der ske modregning for arbejdsmarkedspension, så Mogens og Mogens vil faktisk være dårligere stillet, end de er i dag. Udspillet skaber også tvivl om, hvorvidt tidlig tilbagetrækning er en rettilighed, eller man skal være nedslidt i et eller andet omfang. Det bliver spændende at se, hvad det konkrete forslag går ud på - når og hvis det kommer.

Socialdemokratiet meldte sidste år ud, at de vil indføre "ret til tidlig folkepension". Det er endnu ikke udmøntet i et konkret forslag.

Foto: Skærmbillede fra kampagnefilm

HVAD SKAL DE LEVE AF?

Fysisk og psykisk nedslidning er udbredt på det danske arbejdsmarked, og den er øget gennem de sidste 15-20 år. Det er der sikre målinger på (se f.eks. Beskæftigelsesministeriets 'Status for arbejdsmiljøindsatser frem mod 2020').

Forskellige gruppers tilbagetrækningsalder peger i samme retning. I 2017 havde 59 procent af de ufaglærte forladt arbejdsmarkedet, inden de fyldte 62, og 40 procent inden de fyldte 60 år. I gruppen af faglærte havde 47 procent forladt arbejdsmarkedet, inden de var 62, mens det gjaldt 30 procent inden for gruppen af funktionærer og tjenestemænd (VIVE-rapport 2019). Alligevel fremturer flertallet i Folketinget med en stadigt højere pensionsalder. Mange mennesker må tydeligvis forlade arbejdsmarkedet længe før pensionsalderen, fordi de ikke kan mere, eller fordi der bare ikke er et job til dem – hvad skal de leve af?

FAKTA OM EFTERLØN OG PENSIONSALDER

Efterløn i 1979:

Syv år til højeste dagpengesats fra du er 60 år uden modregning og egenbetaling.

Efterløn i 2020:

Tre år før pensionsalder på 91 pct. af dagpengesatsen med modregning og selvbetaling.

Se din pensionsalder her:

1.1.1954-30.6.1954: 65,5 år	1.7.1954-31.12.1954: 66 år	1.1.1955-30.6.1955: 66,5 år
1.7.1955-31.12.1962: 67 år	1.1.1963-31.12.1966: 68 år	1.1.1967-31.12.1970: 69 år*
1.1.1971-31.12.1974: 70 år*	1.1.1975-31.12.1978: 71 år*	1.1.1979-eller senere: 72 år*

År som er markeret med * er forventet pensionsalder, hvis den fortsat indekseres ud fra stigning i den gennemsnitlige levealder.

ØGET MODSTAND MOD HØJERE PENSIONSALDER

"Vi skal ikke arbejde, til vi er slidt ned". Så klart er svaret fra Hans Sørensen, formand for 3F Horsens. Han taler på vegne af 60 fagforeninger fra en lang række fag og brancher, der er gået sammen om en kampagne for at stoppe stigningerne i pensionsalderen. Det er udmøntet i et klart krav om at afvise den forhøjelse til 69 år, som partierne bag det såkaldte "Velfærdsforlig" har planlagt at vedtage i efteråret 2020.

Fagforeningerne kræver også ret til tilbagetrækning efter f.eks. 40 år på arbejdsmarkedet, nemmere adgang til førtidspension og investeringer i et godt arbejdsmiljø. Kampagnen er, som så meget andet, blevet bremset af corona-krisen, men Hans Sørensen er overbevist om, at den kommer i gang igen. De store forbund 3F, FOA og HK Privat kræver også stop for højere pensionsalder.

Så er spørgsmålet: Hvad siger din fagforening? Er de med i kampagnen? Kontakt hans.sorensen@3f.dk

» Vi skal ikke arbejde, til vi er slidt ned.«

Hans Sørensen, formand for 3F Horsens

3F, FOA og HK privat kræver stop for højere pensionsalder.

Enhedslisten udarbejdede i 2017 et forslag om ret til tilbagetrækning efter 35-40 år på arbejdsmarkedet. Det forslag er stadig aktuelt.

HVAD SIGER ENHEDSLISTEN?

Enhedslisten har et klart svar: Vi skal ikke arbejde, til vi bliver slidt ned. Vi skal stoppe stigningerne i pensionsalderen. Der skal indføres ret til tidlig tilbagetrækning til dagpengesats efter 40 år på arbejdsmarkedet og 35 år i A-kassen og ret til delvis tilbagetrækning med supplerende dagpenge efter 35 år på arbejdsmarkedet og 30 år i A-kassen. Der skal desuden rettes op på førtidspension, fleksjob, sygedagpenge og kon-tanthjælp.

Læs mere på enhedslisten.dk/temaer/seniorliv

VI TAGER TIDEN TILBAGE

Ingen øvre arbejdstid, ingen pauser, intet skarpt skel mellem arbejde og fritid. Det er nogle af de steder, hvor kampen om tiden er højaktuel for de mange lige nu.

Jakob Nerup, arbejdsmarkedspolitisk rådgiver

Her under coronakrisens ekstremer har nogle alt for meget tid, mens andre ikke har nok af den. For mange er tid noget dyrebart, vi typisk må kæmpe for i hverdagen.

Alle forældre kender det. Tiden slår ikke til, hvis man skal passe arbejdet, være gode forældre og have plads til personlig fritid. Arbejdet fylder og giver en fornemmelse af tidstab, fordi vi ikke selv har kontrol med arbejdstidens placering, og arbejdet ofte overskrider den normerede arbejdstid. Det betyder, at familier har for lidt tid sammen, og at det også bliver svært at dyrke andre fællesskaber.

Generationer før os kæmpede for 8 timers arbejdsdag, 8 timers hvile, 8 timers fritid. De fik afskaffet arbejde om lørdagen, fik skaffet os fem (seks) ugers ferie og sænket arbejdstiden til 37 timer. Det er nu tyve år siden, vi tilkæmpede os de fem feriefridage, og tredive år siden, vi fik 37 timers-ugen.

I mellemtiden har arbejdsgiverne gjort, hvad de kunne for at indhente tabet af tid. De har effektiviseret vores arbejde ved at bruge teknologien, så vi nærmest ingen pauser har længere og må lave mange opgaver på en gang. De bruger hæmningsløst mail og mobiladgang til at sikre, at vi svarer og arbejder, også når vi har fri.

Kontrol med tiden

For mange grupper nøjes arbejdsgiverne ikke med at presse arbejdet ud af os i 37 timer. Mange ansatte har slet ingen øvre arbejdstid i deres ansættelse. Det gælder f.eks. akademikere, HK'ere og ledere med funktionsløn (jobløn). Andre grupper, særligt lærere, bliver tvunget til ubetalt ekstraarbejde i forberedelsen, fordi de ikke har en central arbejdstidsaftale. Det samme gælder en masse produktive arbejdere i industrien og byggeriet, som er plaget af konstant overarbejde.

Kampen om tiden er helt afgørende for de manges muligheder. Enhedslisten har længe argumenteret for, at indførelsen af en 30 timers arbejdsuge vil være et kæmpe skridt i den rigtige retning.

Det går ud over familien, som ikke kan planlægge noget fælles, når man ikke kender arbejdstider på forhånd eller kan blive afbrudt af arbejdstelefonen når som helst.

Derfor skal vi i fællesskab tage kontrol med den løbske arbejdstid. Det kan vi løse centralt gennem bedre overenskomster med stærkere arbejdstidsregler. Vi kan også gøre noget lokalt, når vi i fællesskab på arbejdspladsen aftaler kollektive regler til fordel for de ansatte.

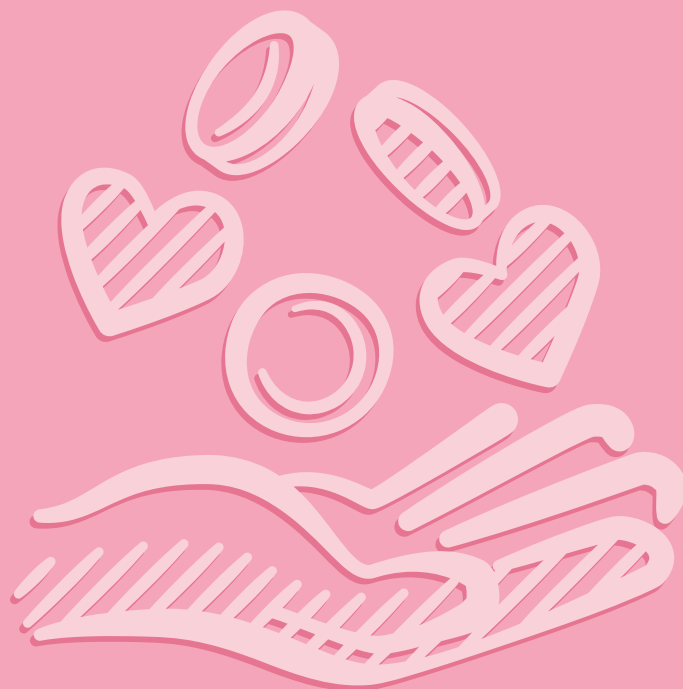
30 timers arbejdsuge

Kampen om tiden er helt afgørende for de manges muligheder. Enhedslisten har længe argumenteret for, at indførelsen af en 30 timers arbejdsuge vil være et kæmpe skridt i den rigtige retning. Det forudsætter selvfølgelig, at det skal være med fuld personale- og lønkomensation, så vi ikke skal løbe stærkere, og alle får råd til at være med.

En håndfuld virksomheder har med succes indført 30 timers arbejdsuge, hvor både arbejdsglæde, trivsel og produktivitet er steget. De store fagforeninger for offentligt ansatte i Hovedstaden har presset på for, at Københavns Kommune igangsætter forsøg med 30 timer, eftersom deres medlemmer kræver et bedre og mindre presset arbejdsliv. Det kan vi håbe, de tager med til overenskomstforhandlingerne på det offentlige område, der starter i efteråret.

Foto: Malvestida Magazine, Unsplash.com

DER ER RÅD TIL ET BEDRE ARBEJDSLIV

Der er penge nok til at sikre ordentlige normeringer og arbejdsvilkår, hvis vi omfordeler pengene fra de riges lommer og statskassen til gavn for de mange.

Jakob Nerup, arbejdsmarkedspolitisk rådgiver

Vi er blevet fortalt det samme igen og igen: Der er ikke råd. De offentligt ansatte konfronteres med det hvert eneste år, når kommuner og regioner fremsætter budgetter, der betyder færre hænder til flere opgaver. De privatansatte hører arbejdsgiverne spille pladen om og om igen; at der enten lige har været en krise eller er en ny lige om hjørnet. Der er bare aldrig råd til noget for de mange.

Corona-krisen har vist os, at der er rigtig mange penge i vores samfund. Hvor staten før ikke kunne finde en eneste milliard kroner til at afskaffe fattigdomsydelser eller øge tilskuddet til kommunerne, så de kan følge med befolkningsudviklingen, så kan regeringen nu finde hundrede milliarder på få døgn.

Selvom det private erhvervsliv lider under corona-krisen, er der også masser af penge her. De er bare meget ulige fordelt. I de sidste mange år har de store virksomheder haft enorme overskud, og de har udbetalt flere hundrede milliarder kroner i udbytte til ejere og aktionærer. De penge er skabt af de ansat-

tes arbejde, men de ender ikke på lønkontoen hos de mange.

De rige stikker af

Størstedelen af de mange milliarder ender på konti hos en lille gruppe superrige mennesker. Siden finanskrisen er uligheden vokset markant i Danmark, så de fattigste er blevet fattigere, mens den ene procent i toppen er stukket helt af.

De rige har været godt hjulpet af Lars Løkke og Bjarne Corydon, hvis skattereformer har givet de fortrinsvis velstillede skattelettelser for mere end 50 milliarder kroner. Penge, som kunne være brugt på velfærd og et godt arbejdsliv for de offentligt ansatte.

I løbet af de sidste ti år er udbytter og overskud steget med 100 procent, mens lønningerne for de mange er steget med blot 14 procent, og kontanthjælp og førtidspension er sakket endnu mere bagud. Kun halvdelen af det enorme overskud er investeret i ny produktion. Resten er røget i de riges lommer, hvor de f.eks. bliver brugt på ejendomsopkøb og finansiel spekulation, hvis de ikke ender i skattely.

Der er penge nok

Arbejdsgiverne har kynisk brugt årene efter finanskrisen til at øge deres andel af værditilvæksten. Før krisen gik to tredjedele af værditilvæksten i industrien til løn. I dag er den andel faldet til lige over halvdelen. Arbejderne har altså tabt massivt de sidste ti år.

Selvfølger det penge at skabe et bedre arbejdsliv. Hvis der skal være flere offentligt ansatte, så de kan dele opgaverne uden at få stress. Hvis vi skal have mindsket nedslidningen, så tempoet holdes nede. Hvis vi skal have mere tid til familien og fritiden via en 30 timers arbejdsuge. Hvis vi skal have ret til tidlig tilbagetrækning efter et langt arbejdsliv. Ja, så koster det alt sammen mange penge.

Men pengene findes i de riges lommer og i statskassen. De skal bare omfordeles via skatten og lønnen til de mange. Sværere er det ikke.

HER ER PENGENE

446 mia. kr. Overskuddet i den produktive sektor 2018

276 mia. kr. Udbetalt udbytte fra den private sektor 2019

426 mia. kr. Danske virksomheders indestående i banker i februar 2020

84,9 mia. kr. Overskuddet på de offentlige finanser i 2019

NYT UNGDOMSPARTI DELER FORRETNINGSUDVALGET

Den 20. marts bragte netmediet Solidaritet en artikel med overskriften "Unge antænder magtkamp i Enhedslisten". Her kunne man læse, at Sinem Demir og Anne Hegelund var udtrådt af Enhedslistens forretningsudvalg i protest mod, at FU afviser at tage afstand fra den nye ungdomsorganisation Rød-Grøn Ungdom (RGU).

● Ungdomsarbejdet

Simon Halskov, Rød+Grøn

Anne Hegelund og Sinem Demir forklarer til Solidaritet, at forløbet omkring RGU blev "dråben der fik bægre til at flyde over". De kan ikke af finde sig med, at nogle unge medlemmer af Enhedslisten arrangerer hemmelige møder. Anne og Sinem hæfter sig også ved, at RGU's vedtægter udelukker medlemskab af SUF, og siger til Solidaritet:

- Hvis det er sådan, de vil organisere de unge og lære dem, at det er den måde, man laver politik, så er det klart, at Enhedslisten ikke kan have et samarbejde med dem. Det ville vi gerne have forretningsudvalget til at slå fast og på den måde sige fra over for den slags metoder, som ikke er i overensstemmelse med Enhedslistens demokratiske principper. Samtidig ønskede vi, at forretningsudvalget skulle ud-

trykke respekt for Enhedslistens årsmødevedtagelser – som fastslår, at partiets ungdomsarbejde foregår i SUF, og for den samarbejdsaftale, som Enhedslisten og SUF har indgået.

FU afviser kritikken

Finn Sørensen, der er medlem af forretningsudvalget, forstår ikke kritikken. Han henviser til, at hvis Anne Hegelund og Sinem Demir i længere tid har været utilfredse med noget, så har de i hvert fald ikke sørget for at få det sat på dagsordenen i FU, før de trak sig. Han forstår heller ikke kritikken af FU's holdning til RGU og henviser til, at FU i enighed har konstateret, at der ikke kan være noget formaliseret samarbejde med RGU, medmindre Enhedslistens årsmøde vedtager det, og at FU ikke har kompetence til at stemme om det, hvilket er blevet meddelt både RGU og SUF. Finn Sørensen citeres for, at der er en ny situation:

- Der er nu to ungdomsorganisationer, der meget gerne vil samarbejde med Enhedslisten. Det er det, årsmødet skal forholde sig til. Og det er forretningsudvalgets indstilling, at Enhedslisten skal samarbejde med begge ungdomsorganisationer.

"Hovedbestyrelsen er lort"

Solidaritets historie om "stedfortræderkrig" underbygges med citater fra et medlem af SUF's landsledelse og et referat af et møde i SUF den 1. marts, samme dag som RGU dannes. I følge Solidaritet viser det, at SUF mistænker ansatte i Enhedslisten og medlemmer af HB og folke-

tingsgruppen for at have hjulpet til med dannelsen af RGU. Vinklen underbygges også med et citat af HB-medlem Astrid Vang Hansen i Facebookgruppen "Stol på det røde Ø", hvor hun blandt andet citeres for:

- Jeg sidder selv i den nuværende hovedbestyrelse (HB) og jeg må være ærlig og sige til jer, at min opfattelse er, at det nuværende HB er lort.

Hun tror ikke på, at det nuværende HB vil behandle SUF fair eller respektere Enhedslistens årsmødebeslutninger.

RGU vil gerne samarbejde med SUF

Frederik J. Dahler fra RGU's ledelse forklarer til Solidaritet, at når arbejdet med at danne RGU blev holdt hemmeligt, så skyldtes det frygten for, at medlemmer af SUF ville forsøge at overtage ledelsen af RGU ved at melde sig ind i den nye ungdomsorganisation. En frygt, som han mener bekræftes af referatet fra mødet i SUF den 1. marts. Men han understreger samtidig, at RGU er parat til at samarbejde med SUF, og at RGU ser det som deres opgave at organisere de mange unge, der i dag stemmer på og sympatiserer med Enhedslisten, men som ikke er aktive i Enhedslisten eller SUF. Frederik Dahler mener, at det har været efterspurgt og henviser til, at RGU allerede har fået 230 medlemmer.

Læs artiklen i Solidaritet i sin helhed: solidaritet.dk/unge-antaender-magtkamp-i-enhedslisten

Den 1. marts holdt en ny, socialistisk ungdomsorganisation kaldet "Rød-Grøn Ungdom" stiftende møde. Det har affødt en heftig debat i Enhedslisten.

Foto: Rød-Grøn Ungdoms Instagram

Elektroniske møder i april

Hovedbestyrelsesmødet den 21. marts blev aflyst og erstattet af to virtuelle møder den 4. og 8. april – med en stærkt reduceret dagsorden.

Mikael Hertoft, medlem af Enhedslistens hovedbestyrelse

På de virtuelle møder udsatte hovedbestyrelsen årsmødet til efteråret, og alle deadli-

nes bliver tilsvarende udsat. Pernille Skipper holdt oplæg om den politiske situation med fokus på coronavirus.

Desuden var der nyvalg til forretningsudvalget. Der var otte opstillede kandidater til otte pladser, og derved kom forretningsudvalget til at bestå af:

Maja Albrechtsen, Benny Dall, Lone Degn, Mikael Hertoft, Peder Hvelplund, Bruno Jerup, Morten Riis og Finn Sørensen.

Der var hovedbestyrelsesmøde igen den 18.-19. april (efter redaktionens slutning). På dagsordenen var bl.a. den politiske situation samt hovedbestyrelsens rolle som ledelse og arbejdsgiver. Det prioriteres efter al den ballade, der har været i forlængelse af Rød-Grøn Ungdoms dannelse. Hovedbestyrelsen diskuterede også forberedelsen af årsmødet, og hvordan Enhedslisten kan fungere i coronatider.

NYT FRA SUF: SUF'S LEDELSES UDTALELSE OM STIFTELSEN AF RØD-GRØN UNGDOM

I januar blev tre SUF'ere interviewet til en artikel på netmediet Solidaritet, der fik titlen "Forandringer i SUF: Skarpere rød-grøn profil og navneskifte". Artiklen var ment som startskuddet til en proces, hvor vi som ledelse og enkeltmedlemmer lægger op til at gentænke og forandre SUF og ungdomsarbejdet på venstrefløj. Vi kan forstå, at en organiseret gruppe unge i Enhedslisten har siddet inde med gode idéer til, hvordan det kunne se ud – men at de, i stedet for at bringe deres ideer i spil efter åbent at være blevet inviteret af SUF, har valgt at stifte en helt ny organisation.

1. marts modtog SUF's ledelse en mail fra en gruppe unge fra Enhedslisten, der bekendtgjorde stiftelsen organisationen Rød-Grøn Ungdom. I mailen skriver gruppen, at et af deres formål er at samle den unge venstrefløj. De skriver også, at de godt ved, at denne nyhed kommer som en overraskelse for os – men trøster os med, at dette ikke er ment som et angreb på SUF, og at de ikke har tænkt sig at konkurrere med os.

Da Rød-Grøn Ungdom har valgt, at medlemmer af SUF ikke kan være organiserede hos dem, kan vi dog, uanset deres intentioner, ikke se projektet som andet end konkurrerende. At fratage dobbeltmedlemmer af SUF og Enhedslisten mulighed for at blive medlem af sin organisation er ikke at samle den unge venstrefløj. Det er at splitte den unge venstrefløj. Vi er i SUF bekymrede for, hvad muligheden for to konkurrerende organisationer vil betyde for det samlede ung-

domsarbejde – særligt i provinsen, hvor det ofte kan være svært at stable bare en gruppe på benene.

Det er rigtigt, at stiftelsen af Rød-Grøn Ungdom kommer som en overraskelse for os i SUF: det kan ikke være anderledes, når den bevidst er blevet holdt hemmeligt. Vi er i SUF forundrede og bekymrede over den måde, medlemmer af Enhedslisten har valgt at søsætte et projekt på, som vi ser som værende i direkte modstrid med Enhedslistens egne årsmødevedtagelser. Vi ved, at flere af de stiftende kræfter i Rød-Grøn Ungdom som ledende medlemmer og ansatte hos SUF har haft svært ved at skabe opbakning til deres linje de seneste år. Uenigheder skal der være plads til, men en af grundtankerne bag Enhedslisten og SUF er, at vi står stærkere når vi favner vores uenigheder i en samlet organisation, frem for at dele os op.

I SUF ser vi at vi som ungdom har brug for at stå samlet og handle samlet, for at skabe forandringer i et samfund, der tørster efter dem. Vi kommer til at arbejde behårdt for at skabe fremtidens unge venstrefløj, og vi vil gerne have alle med. Vi ønsker et SUF med højt til loftet, så hvis du vil være med til forandre verden i en rød-grøn retning, er du altid velkommen til at dukke op og se om det er noget for dig – uanset hvor du ellers er medlem.

Sammen har vi en verden at vinde!

Socialistisk Ungdomsfronts Ledelse

**ER DU UNG, OG VIL DU VÆRE
MED TIL AT ÆNDRE VERDEN?**

SUF er Danmarks sejeste organisation for rød-grønne unge, der kæmper for at ændre verden.

Vi er Enhedslistens ungdomssamarbejdspartner, og hvis du er medlem af Enhedslisten, er det gratis at være med.

Du kan være med til at ændre verden i en solidarisk, grøn og feministisk retning – og du får spændende oplevelser og gode kammerater med i købet.

Vil du være med? Send en mail til Sebastian på orgsek@ungdomsfront.dk, ring til 81 11 64 17 eller meld dig ind på ungdomsfront.dk.

GOD DEBAT PÅ SOCIALE MEDIER KRÆVER RAMMER OG MODERATION

Kan du huske hvordan den offentlige debat foregik, før vi havde sociale medier? Det var noget med at skrive læserbreve, og se andre debattere på TV. I dag har vi alle sammen en adgangsbillet til at deltage i politiske debatter via Twitter, Facebook og andre mainstream sociale medier.

● Debatkultur

Maia Kahlke Lorentzen

Det har et enormt demokratisk potentiale, at adgangsbarrieren, som de traditionelle medier før var gatekeepere på, nu er forsvundet, så alle borgere i princippet kan gå i direkte dialog med magthaverne – og med hinanden.

Alligevel viser en undersøgelse fra Institut for Menneskerettigheder, at over 50 procent af danskerne ikke har lyst til at deltage i den offentlige samtale på sociale medier. De mener nemlig, at tonen er for hård. Samme undersøgelse viser, at det er mænd i alderen 40-50 år, der dominerer debatlandskabet på sociale

medier. Andre grupper, særligt unge og folk med etnisk minoritetsbaggrund, er stærkt underrepræsenterede i debatten.

Er man kvinde eller en del af en minoritetsgruppe risikerer man desuden at modtage ubehagelige kommentarer, der går på ens køn, etnicitet eller seksualitet. Det har en afkølede effekt på samtalen: Dem, det går ud over, ender ofte med at trække sig, og det gør størstedelen af 'tilskuerne' også.

Retningslinjer

Hvis man virkelig vil frigive det potentiale, sociale medier har som en platform for demokratisk deltagelse for alle typer mennesker, er man nødt til at gøre en aktiv indsats for at skabe et konstruktivt debatrum med plads til alle – ikke kun dem, der råber højest og skriver hurtigst.

Hvis man har en debatgruppe eller et forum, er det for det første vigtigt at have et sæt helt grundlæggende retningslinjer for, hvordan man forventer, at folk opfører sig. Retningslinjer kan være alt fra en enkelt paragraf om, at man ikke tolererer grimt sprog, til meget detaljerede regler for ord, udtryk og debatformer, man ikke tolererer, og bestemte emner, man

ikke vil have op, fordi de er for betændte. Det vigtigste er, at retningslinjerne er tydelige, og at de passer til gruppens formål. Derudover er det vigtigt at gøre det tydeligt, hvad der sker, hvis man ikke overholder dem: F.eks. at man bliver smidt ud af en gruppe eller bliver blokeret, hvis man opfører sig grænseoverskridende, truende eller chikanerende.

Aktiv moderation

For at rammerne om debatten skal overholdes, er det desuden helt essentielt at have tilstedeværende og aktive moderatører, der kan sætte rammer for debatten og gribe ind, hvis debatten kører af sporet.

Journalist Nadia Nikolaevna har skrevet den lille guide 'Ansvar for feedet', der er baseret på praktisk erfaring med moderation af mediers Facebook-sider. Hendes anbefaling er, at moderatører er meget synlige og til stede i debatten. Hvis en bruger skriver en kommentar, der er grov og over strengen, skal man bede personen om at omformulere sig. Hun anbefaler også, at man begrænser antallet af opslag per dag, så moderatørerne reelt har tid til at være til stede. Det kan selvfølgelig være svært i et debatforum eller en gruppe med flad struktur,

Over 50 procent af danskerne har ikke lyst til at deltage i den offentlige samtale på sociale medier. De mener nemlig, at tonen er for hård. Samme undersøgelse viser, at det er mænd i alderen 40-50 år, der dominerer debatlandskabet på sociale medier. Andre grupper, særligt unge og folk med etnisk minoritetsbaggrund, er stærkt underrepræsenterede i debatten.

Illustration Rød+Grøn (Foto: Christian Buehner, unsplash.com)

men det er værd at overveje, om man skal sætte et loft på antal emner, der sættes til diskussion per dag, så både brugere og moderatører har mulighed for at følge med.

Sæt klare rammer

Hvis man gerne vil være vært for en konstruktiv debat, hvor alle kan komme til orde, hvad end det er i en gruppe eller en tråd på en profil, er det vigtigt at sætte klare rammer for debatten.

Vil du gerne udvikle nye idéer, er det for eksempel vigtigt at sætte en ramme for, hvordan man tager imod folks forslag. Det er ikke specielt motiverende for idéudvikling med mavesure kommentarer som 'Det har vi prøvet før', især ikke hvis man gerne vil have, at folk, der normalt er tilbageholdende, deltager. Her er et eksempel på rammesætning at skrive: 'Husk, at vi går ind i lange diskussioner af hinandens forslag, men på nuværende tidspunkt kun stiller uddybende spørgsmål og bygger videre på dem.'

Vil man gerne have, at folk deler erfaringer, er det vigtigt at sætte grænser for, hvad der er til debat. Én af de ting, der rigtig ofte går galt i internetdebatter, er, at folk har vidt forskellige indgangsvinkler til debatten. Jeg oplevede selv en gruppe på Facebook nedsmelte under en

debat om samtykkelov, fordi nogle deltagere var der for at dele stærkt traumatiske erfaringer om seksuelle overgreb og havde et ønske om at blive mødt med forståelse og sympati; andre ville diskutere juridisk hjemmel for samtykkeloven og havde et ønske om at indgå i kritisk debat. Det er en skidt kombination at prøve at gøre begge ting på én gang. Her er rammesætning og aktiv moderation af en debat central. Man kan lave én tråd til deling af erfaringer, hvor de ikke debatteres, og en anden, der er en juridisk og principiel diskussion af samtykkeloven, og så være meget firkantet med, hvad der hører til hvor.

Vil man derimod gerne have en debat, hvor der diskuteres for og imod bestemte forslag, er det vigtigt at sætte vide rammer og rumme uenighed, men stille nogle krav til debatform. Retoriske kneb og hånlige formuleringer er gift for en reel, åbensindet debat. Det kan være en god idé at give nogle eksempler på den debatstil, man ikke ønsker, og at have nogle generelle snakke om acceptable debatteknikker og hvordan man undgår de såkaldte hersketeknikker, der ofte er på spil i debatter. På den måde kan deltagerne lære at genkende dem og sige fra – både hos andre og sig selv.

Maia Kahlke Lorentzen er rådgiver og forfatter til bogen "Kan Trold Tæmmes?", der handler om digital debatkultur.

EFTER HIDSIG NETDEBAT:

FU HAR FULD TILLID TIL DE ANSATTE

I forbindelse med stiftelsen af den nye ungdomsorganisation, Rød-Grøn Ungdom, opstod der en voldsom debat på de sociale medier. Her blev der stillet spørgsmålstejn ved nogle af Enhedslistens ansattes ageren i sagen. Det har fået Enhedslistens forretningsudvalg til at skrive denne udtalelse.

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at FU har fuld tillid til de ansatte. FU betragter det som fuldstændig uacceptabelt at komme med an-

klager mod de ansatte. Hvis man har noget kritik, må man fremføre den over for sekretariatslederen, som beskrevet i retningslinjerne for HB's ledelse. FU indskærper, at særligt HB-medlemmer bør tage deres ansvar som arbejdsgivere alvorligt og undlade at bidrage til, endside deltage i, mistænkeliggørelsen. Det tages op med HB på næste HB-møde.

Ligeledes afviser FU enhver snak om undersøgelseskommissioner. Det er ikke Enhedslistens opgave at nedsætte sådanne kommissioner. I øvrigt henholder vi os til den redegørelse, vi har fået fra Rød-Grøn Ungdom på dagens møde.

Ang. rammerne for ungdomsarbejdet fremover mener FU, at HB må tage stilling på næ-

ste HB-møde. Men indtil da kan ansatte arbejde ud fra det udgangspunkt, at Enhedslisten fastlægger rammerne for de ungdomsaktiviteter, som Enhedslisten tager initiativ til og/eller har ansvaret for. Mens SUF fastlægger rammerne for de arrangementer, de er ansvarlige for. Evt. uenigheder i samarbejdet må forelægges FU.

Enhedslisten har ikke nogen formelle samarbejdsrelationer med RGU, men medlemmer af RGU kan naturligvis deltage i Enhedslistens ungdomsarbejde som enkeltpersoner og medlemmer af Enhedslisten.

Vedtaget på forretningsudvalgets møde den 4. marts.

URAFSTEMNINGEN OM SPIDSKANDIDATER

4.587 ud af 9.391 medlemmer deltog i den vejledende urafstemning om spidskandidater til Folketinget. Det giver en stemmedeltagelse på lige knapt 49 procent.

1. Rosa Lund, Blågård (2.591)
2. Rune Lund, Nørrebro Park (2.339)
3. Victoria Ninosca Risbjerg Velasquez, Vesterbro (2.144)
4. Søren Søndergaard, Gladsaxe (2.042)
5. Mai Villadsen, Brønshøj-Husum (1.969)
6. Jette Gottlieb, Christianshavn (1.672)
7. Peder Hvelplund, Hjørring (1.641)
8. Søren Egge Rasmussen, Aarhus Øst (1.243)
9. Poya Pakzad, Vesterbro (1.192)
10. Anne Hegelund, Aarhus Vest (1.173)
11. Aida Ammary, Ydre Nørrebro (1.164)
12. Ibrahim Benli, Herlev (1.146)
13. Rasmus Vestergaard Madsen, Aarhus-Nord (1.105)
14. Astrid Vang Hansen, Aalborg (1.098)
15. Maria Temponeras, Skanderborg (1.067)
16. Maja Albrechtsen, Aarhus N (1.042)
17. Eva Milsted Enoksen, Christianshavn (1.010)
18. Sinem Demir, Nordvest (979)
19. Mathilde Vinther, Indre Nørrebro - Den røde firkant (945)
20. Jonathan Simmel, Nordvest (892)
21. Jakob Nerup, Frederiksberg (851)
22. Anna Berg, Nørrebro Park (777)
23. Louis Jacobsen, Blågård (761)
24. Anja Radeka, Vesterbro (760)
25. Tamara Aroch Rønbaach, Ydre Nørrebro (742)
26. Jon Burgwald, Vesterbro (712)
27. Bruno Jerup, Næstved (668)
28. Jonas Paludan, Roskilde (661)
29. Helge Bo Jensen, Albertslund (624)
30. Sarah Nørris, Esbjerg-Fanø (588)
31. Mehmet Zeki Dogru, Greve-Solrød (566)
32. Ditte Stage Kroman, Roskilde (550)
33. Ulf Harbo, Norddjurs (542)
34. Fatih Baran, Brøndby (539)
35. Hans Jørgen Vad, Aarhus Vest (535)
36. Øjvind Vilsholm, Furesø (525)
37. Allan Krautwald, Svendborg (518)
38. Jean Thierry, Nordvest (481)
39. Margit Kjeldgaard, Helsingør (444)
40. Mathias Jæger, Odense (443)
41. Janne Toft-Lind, Ballerup (361)
42. Thue Lundgaard, Halsnæs (340)
43. Dorthe Hecht, Tårnby/Dragør (310)
44. Martin Graff Jørgensen, Vordingborg (280)
45. Emil Ulrik Andersen, Østerbro (252)
46. Niels Bjarne Lund, Nordfyn (243)
47. René Rafn, Aarhus Øst (223)
48. Just Worm, Holbæk (156)
49. Jess Haastrup, Rødovre (78)

Blanke stemmer: 119

Det endelige valg af spidskandidater til Folketinget finder sted på Enhedslistens årsmøde senere på året.

ENHEDSLISTEN

ÅRSMØDET UDSKYDES

Enhedslistens hovedbestyrelse har på et ekstraordinært møde besluttet at udskyde årsmødet 2020 til efteråret. Hovedbestyrelsen holdt møde igen lige inden redaktionens slutning, og her besluttede den at lægge årsmødet den 3.-4. oktober. De nærmere detaljer om bl.a. dagsorden og nye deadlines bliver kommunikeret bredt ud til afdelinger og medlemmer snarest.

Medlemstal

Enhedslisten havde den
20. april 9466 medlemmer.

Forholdet mellem plan og marked set i et socialistisk perspektiv

25. maj kl. 19.00-21.30

Studiestræde 24 (stuen over gården), København

Oplæg af Pelle Dragsted, debattør og forhenværende medlem af Folketinget.

Arrangør: Politisk Økonomisk Udvalg

Rød+Grøns debat lever – på nettet!

Husk, at du stadig kan deltage i Rød+Grøns medlemsdebat, der nu finder sted på rg.enhedslisten.dk. Du kan fortsat sende indlæg til debat@enhedslisten.dk.

Kom til virtuelt 1. maj-møde med Enhedslisten

Vi bygger videre på succesen med mega-medlemsmøder og inviterer til et storslået 1. maj-stormøde for alle medlemmer af Enhedslisten.

Vi dyrker fællesskabet med talere, sange, hilsner og indspark fra hele partiet. Et mega-møde, som du ikke har lyst til at gå glip af. Programmet følger senere, men det kommer til at foregå fra kl. 10.45 til kl. 12. Kun for medlemmer af Enhedslisten.

Følg med på Facebook (søg på: 1. maj: "Virtuelt mega-medlemsmøde").

Er du den nye regionssekretær i Region Midtjylland?

Som regionssekretær for Enhedslisten skal du understøtte regionsbestyrelsens arbejde. Du deltager i bestyrelsesmøder og formidler relevante budskaber til regionens afdelinger. Du får det organisatoriske ansvar for afviklingen af regionale konferencer og møder. Du laver pressemeddelelser, vedligeholder vores regionale hjemmeside og sørger for opdatering på sociale medier og laver et månedligt nyhedsbrev.

Du har god kontakt til afdelingerne, er lydhør overfor deres idéer, udfordringer og problemer, og bidrager med inspiration, organisatorisk og politisk støtte samt idéudvikling, og du formidler viden og oplysninger om afdelingerne til regionsbestyrelsen. Du understøtter afdelingerne i arbejdet med landspolitiske initiativer, og du samarbejder med landskontoret i Studiestræde om landsdækkende opgaver som f.eks. kurser og konferencer og bidrager med den praktiske afvikling af årsmøder o. lign.

En af de vigtigste opgaver, som banker på nu, er forberedelsen af valgkampen i november 2021 både i samarbejde med afdelinger og regionsbestyrelsen.

Tiltrædelse: 1. august 2020.

Ansøgningsfrist: 20. maj 2020

Yderligere oplysninger: Else Kayser (tlf.: 29 44 28 32) eller Lene Fruelund (tlf.: 51 94 44 53)

Læs mere på: midtjylland.enhedslisten.dk/stilling

Er du økonomisk ramt af coronakrisen?

Coronakrisen betyder desværre, at mange mennesker mister indtægt i de kommende måneder. Hvis du selv eller medlemmer, du kender, bliver økonomisk ramt af krisen, kan I få nedsat kontingent eller blive helt fritaget for én kontingentperiode. Kontakt Landskontoret på landskontor@enhedslisten.dk for hjælp til dette.

Foto: Public Domain

VACCINE-KAPLØB MED DOLLARTEGN I ØJNENE

Der bliver gjort en stor indsats kloden rundt for at finde en vaccine mod coronavirus. Det er godt, for mange mennesker dør af den virus, der lige nu sætter kloden i en form for undtagelsestilstand. Men indsatsen for at udvikle vaccinen skyldes også udsigten til at score kassen, når den kommer i produktion.

Christian Juhl

Produktion og udvikling af vacciner ligger i dag i store, internationale koncerner. Når den første corona-vaccine er klar, kan verdens lande komme til at konkurrere om at få fat i den – og måske overbyde hinanden i den desperate situation.

Guldæg solgt for en slik

Det er kun tre år siden, at den danske stat solgte Statens Serum Instituts vaccineproduktion til en saudisk medicinalvirksomhed. Salget blev planlagt under Helle Thorning Schmidts re-

gering i 2014 (parallelt med DONG-sagen) og gennemført i 2017 under Lars Løkke Rasmussens regering. Prisen endte på kun 15 mio. kr., selvom virksomheden blev værdisat til 285 mio. kr.

Statens Serum Institut har gennem årene sikret vaccine til børn og bl.a. vacciner mod polio, stivkrampe og kighoste. Salget var en skandale, og mange, ikke mindst fagprofessionelle, protesterede. Kun Enhedslisten, SF og Alternativet stemte imod.

Kritisk infrastruktur

Udvikling af medicin og vacciner er en del af det, man kalder kritisk infrastruktur. Det bør derfor overvejende ligge i offentligt regi eller i nonprofit-virksomheder, der har et offentligt formål.

Fordelen vil være, at indsatsen kunne samles på globalt plan – og forskerne kunne koordinere udviklingen og dele deres viden. Dermed vil vi hurtigere kunne få en vaccine, og den kunne deles med alle til en billigere pris.

Den aktuelle kritiske situation bør få os alle til at fremhæve, at det private marked ikke er den bedste løsning på alle udfordringer.

PurePrint®
100% bionedbrydelige tryksager

CERTIFIED
cradle to cradle
SILVER
PurePrint® by KLS
Produceret 100% bionedbrydeligt af KLS PurePrint A/S

FSC
www.fsc.org
MIX
Papir fra ansvarlige kilder
FSC® C022933

KYOTO PROTOKOL
2
No. 001
KLIMA-NEUTRAL
TRYKSAG

STØTTET AF
EUROPA
nævnet

EU-artikler er støttet af Europa-Nævnet.